De vrouwen

Hajo Albert Spandaw

bron
Hajo Albert Spandaw, *De vrouwen*. Wijbe Wouters, Groningen / J.F. Nieman, Amsterdam 1807

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/span001vrou01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

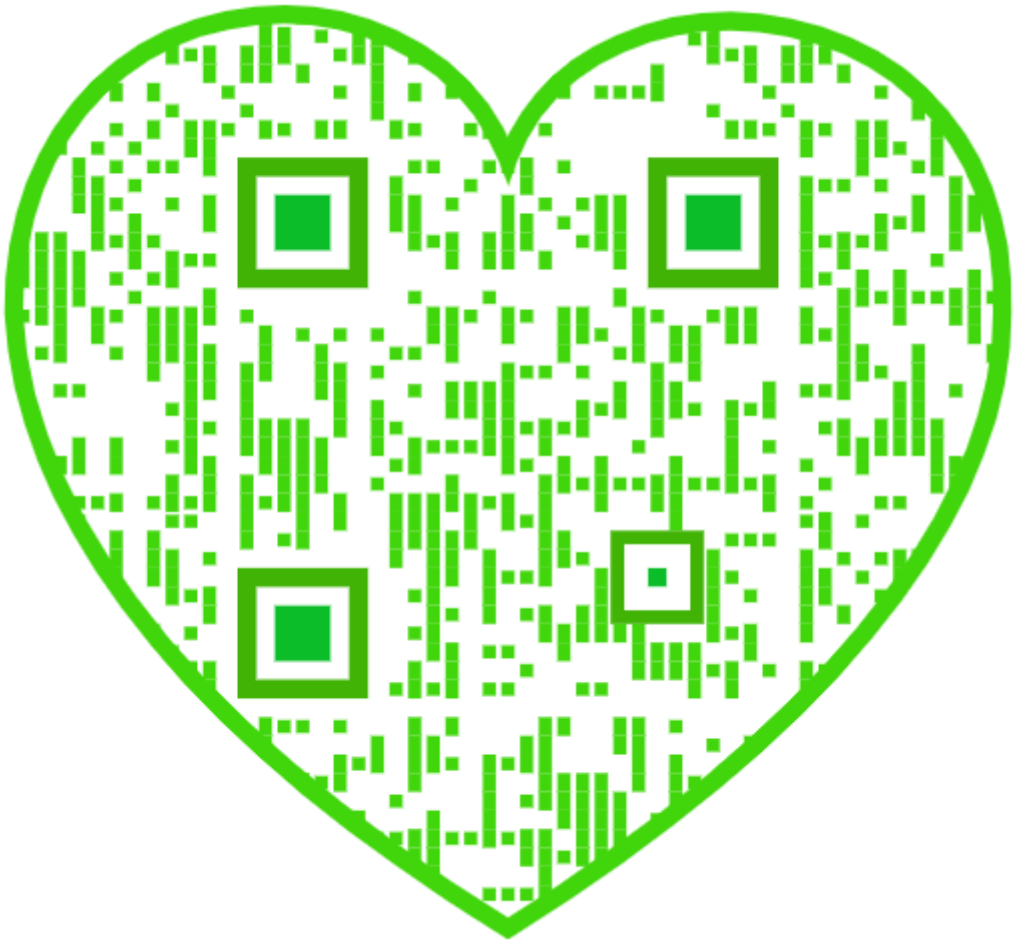

Voorberigt.

***H**et Dichtstuk*, *dat ik*, *bij dezen*, *mijnen Landgenooten aanbiede*, *is sedert eenen geruimen tijd door mij ontworpen geweest.*

De eerste Zang was reeds in het jaar 1804 *volkomen gereed*, *toen mij op het onverwachtst in handen kwam:* DE VERDIENSTE DER VROUWEN, gevolgd naar het Fransch van LEGOUVÉ, *door* B. NIEUWENHUIZEN, *uitgegeven in de* Hage, *bij* J. IMMERZEEL JUNIOR.

Dat het mij niet aangenaam was mij op deze wijze te zien voorgekomen, *zullen die gene best gevoelen*, *welke ooit eene soortgelijke teleurstelling in hunnen Letter-arbeid ondervonden hebben*, *en ik besloot dadelijk*, *om mijn voorgenomen plan ganschelijk te laten varen.*

Ruim twee jaren heeft dan ook mijn werk stil gelegen; doch naderhand bekroop mij, voornamelijk op aandrang van anderen, wederom de lust, om hetzelve voort te zetten naar het ontwerp, hetwelk ik er van gemaakt had, zonder het zoo evengenoemde Dichtstuk in te zien, en even als of er over deze stof nog niets voorhanden ware, om, na volbragte taak, mijne Verzen door eenige Kunstvrienden te laten beoordeelen, en aan hun de beslissing over te laten, of dezelve, na den arbeid des Heeren NIEUWENHUIZEN, *der uitgave zouden waardig zijn.*

Ik heb dan ook de vrije uren, die mij mijne ambtsbezigheden vergunden, aan deze taak toegewijd, en het Stuk, naar mijn eerst ontworpen plan en zonder daarin de minste verandering te hebben gemaakt, afgewerkt; mijne Vrienden hebben mij tot de uitgave aangemoedigd, en ik waag het thans, om hetzelve onder het oog van het Publiek te brengen.

De schoone Verzen van den Heere NIEUWENHUIZEN, *heb ik, over het geheel genomen, met genoegen gelezen, en, niettegenstaande wij hetzelfde onderwerp behandelen, beide zeer gunstig over de Sekse oordeelen, nu en dan de-*

zelfde denkbeelden hebben, veelal dezelfde Vrouwen en in haar dezelfde voortreffelijkheden, in denzelfden dichtmaat, bezingen, zal echter de Lezer eene aanzienlijke verscheidenheid in beider arbeid bespeuren.

Trouwens het ontwerp der Dichtstukken zelve, de verdeeling en de wijze van behandeling verschillen reeds zeer aanmerkelijk. Wij hebben de Vrouwen van onderscheidene zijden beschouwd, onderscheidene trekken, eigenschappen en volkomenheden in haar opgemerkt, onderscheidene voorbeelden gekozen en onderscheidene beelden gebruikt.

Het stuk van den Heere NIEUWENHUIZEN *is, in eenige opzigten, volledíger, dan het mijne, en bezit - ik erken het gaarne - voortreffelijkheden, die aan het mijne ontbreken; doch ik vleije mij tevens - en waarom zoude ik het ontveinzen? - dat ook deze zangen eenige waarde zullen hebben, en misschien in andere opzigten den voorrang verdienen. In één woord* (*want het voegt mij niet deze vergelijking voort te zetten*) *het eigendommelijke en de houding van beide stukken loopen zoo zeer uit één, dat het werk van den Heere* NIEUWENHUIZEN, *hetwelk ik in der daad hoogschatte, mijnen arbeid niet overtollig maakt, en dat*

ik niet kan gehouden worden, door de uitgave van mijne Verzen het zoo even geprezene Dichtstuk te hebben willen overtreffen of deszelfs waarde verkleinen; - terwijl ook eene behandeling van hetzelfde onderwerp bij Dichters niet vreemd is, en, naar mijn inzien, moet worden aangemerkt, als voor de kunst zelve voordeelig, voor de echte Beminnaars der Poëzij aangenaam, voor derzelver Beoefenaars leerrijk en - ten aanzien van deze stof - voor Haar, die van onze gemeenschappelijke Zangen het voorwerp en het sieraad tevens zijn, allezins vereerend.

Ziet daar het gene ik noodig achtte, vooraf te zeggen. Over mijn Dichtstuk zelve zal ik mij niet uitlaten. Uitgebreide Voorredenen, waarin het plan en de inhoud van eenig dichtwerk worden opengelegd en ontvouwd, zijn, volgens mijn gevoel, voor den Lezer niet aangenaam.

Mij schiet niets meer overig, dan mijn arbeid het keurig en bescheiden oordeel van bevoegde Kunstregters aan te bevelen.

ZUIDBROEK, *bij* Groningen,
Mei 1 8 0 7 .

De vrouwen.
Eerste zang.

Van 't tijdstip af, dat 'k in de Wereld mogt verkeeren,
Den onderscheiden' aard der dingen kennen leeren,
Natuur haar' rijkdom spreidde aan mijn gezigt ten toon,
En 'k uit dien overvloed van altijd wiss'lend schoon,
Uit al die wonderen en die verheven werken,
De magt en wijsheid van een' Vader mogt bemerken,

Die 't al uit liefde, uit liefde alleen, geschapen heeft,
En 't al uit liefde groei en bloei en leven geeft, -
Kon niets meer, dan de Vrouw mijne aandacht tot zich trekken,
In haar meende ik iets grootsch, iets Godlijks schier te ontdekken..
Wat schoonheên ik ook zag, wat wond'ren zonder tal -
Zij - zij bleef in mijn oog het pronkstuk van 't heelal.

Die eerbied, dat gevoel is me altijd bijgebleven,
't Was mij eene ed'le taak, naar vrouwengunst te streven,
Eén' lofspraak heeft zoo vaak mij zaligheid gebaard,
Eén vriend'lijke oogwenk was mij meer, dan schatten waard.

ô Zonen van den God, die, in verheven' glansen
En eeuwig licht gehuld, blinkt aan de azuren transen,
ô Priesters der Natuur, wie 't schoon verrukt - ontgloeit,
Wie 't schoon als slaven aan zijn' zegewagen boeit,
Die menigwerf den lof op uwe lier deedt hooren
Van 't minnenswaard Geslacht, dat u steeds kon bekoren,

Vergunt een' Zanger, wien een vonk te beurte viel
Van 't levenwekkend vuur, 't welk flonkert in uw' ziel,
Dat hij der Schoonen, die dat vonkje doen ontgloeijen,
En door haar' tooverkracht zijn hart en zinnen boeijen,
Vol reinen eerbied, thans een ned'rig offer breng -
Dat hij zijn' toonen met uw' grootsche toonen meng!

En gij Bekoorsters! vol van zoete aantreklijkheden,
Eerwaardig om uw' deugd, aanminnig om uw' zeden,
Bevallig om het schoon van uw gelaat en leest,
Aanbidlijk om den glans van uw' verheven geest -
Het belge uw' kieschheid niet, dat ik de snaren dwinge,
En met een warm gevoel, schoon stamelende, zinge
Ter glorie van uw schoon, beminnelijk Geslacht,
Ter glorie van Natuur, die u heeft voortgebragt!
Vreest niet, dat van mijn' luit een wulpsche toon zal vloeijen,
Of een onheil'ge vlam mijn' boezem doe ontgloeijen,
En 't rood der schaamte zal bepurp'ren uwe wang...
Neen - de ed'le - kiesche Vrouw is 't voorwerp van mijn' Zang.

Wanneer de Winter wijkt voor Phebus gulden stralen,
De lieve - zaal'ge Lente op de aarde neêr komt dalen,
Wordt al wat leeft verjongd - werpt ieder, blij te moê,
Heur' lang gewenschte komst het vrolijk welkom toe;
Hoort elk heur' adem in het zacht geruisch der stroomen,
Ziet elk haar tooisel in het jeugdig loof der boomen,
Is elk verheugd, bekoord - verrukt van hart en zin,
En treedt, herboren, een' vernieuwde wereld in.
De boomgaard spreidt in 't rond een' frisschen geur, de boomen
Zien vruchtb're bloesems uit hun' zwang're knopjes komen;
Het westewindje stoeit met beek en waterval;
Een kleed van jeugdig groen dekt veld en berg en dal;
De koude stremt niet meer den loop van 't golvend water,
Het zwiert met lossen toom, in murmelend geklater;
De lelieblanke zwaan spreidt, in zijn' vaart gestuit,
Op zijn' koralen troon zijn' vrije vlerken uit;
De sted'ling houdt nu feest en gaat uit spelemeijen;

De landjeugd zoekt den dans en zingt in blijde reijen;
De blonde Bloemgodes, vol van bekoorlijkheên,
Doet roos en maagdeliefje ontluiken op haar' treên;
Heur hand, vol malschen dauw, beparelt loof en planten;
Het tiert en groent en groeit en bloeit aan alle kanten,
Het huppelt, dartelt, springt en juicht vol warmen gloed,
't Is leven en gevoel, de liefde dringt in 't bloed;
't Krioelt en joelt en woelt alöm in veld en kolken,
Het vinkje zingt in 't woud - de leeuwrik in de wolken;
Daar filomeel verheugd de takjes groenen ziet,
En ieder takjen hem, om strijd, een' zangplaats biedt.

Dus is de Lente een' bron van reine zaligheden,
Dus toovert zij geluk en vreugde op al haar' treden.

Zoo zalig, Vrouwen, is voor de aarde ook uw bestaan!
De Lente siert Natuur - Gij brengt ons zegen aan.
Het leven hier beneên was zonder u geen leven;

Doch nu de Algoedheid u het aanzijn heeft gegeven,
Nu is ons 't leven zoet, nu kweekt het rein genot, -
Erkennen wij die gunst, tevreden met ons lot;
Gij doet der mannen borst van edele aandrift gloeijen;
Gij weet hen aan het schoon en aan hun' pligt te boeijen;
Wat kiem van grootheid spruit in 't mannelijk gemoed,
Die niet haar' groei en bloei vindt in den zachten gloed
Van een beminlijk oog? één blik kan harten strelen,
Eén lach - één vriendlijk woord kan dikwerf wond'ren telen;
Waar, waar is de ed'le, de weldoende sterveling,
Die de eerste zucht tot deugd niet van een' Vrouw ontving?
Waar is de vrijheids-vriend, die kluisters heeft verbroken,
Wiens eerste heldenvuur een Vrouw niet heeft ontstoken?
Uw geest zweeft om ons in den raadzaal en het veld,
Bezielt den Staatsman en ontvonkt den Oorlogsheld;
Uw invloed doet alom de schoone kunsten bloeijen,
Een' vonk van scheppenskracht in 't hart des Kunst'naars gloeijen,
Die leven mededeelt aan beitel en penseel
En glansrijk uitblinkt in het keurig kunsttafreel.
De Dichter, die op uwe liefde en gunst mag bogen,

Voelt zijnen boezem van het teêrst gevoel bewogen,
Het blinkend eermetaal - de krakende laurier
Geeft aan zijn' stramme luit geene echte kracht - geen vier:
Maar mag hij slechts een' lonk - een lieflijk woord ontvangen,
Dan blaakt gewijde drift in schoone maatgezangen.

Gij maakt de zeden zacht, beschaaft de Maatschappij,
En zet bevalligheid aan strenge deugden bij;
De vrijheid tiert door u; door uwe aanminnige oogen
Werd vaak de woeste borst eens Dwingelands bewogen,
En waar uw tooverkracht, uw invloed luttel is,
Daar waart de domheid rond in eeuw'ge duisternis.

Tuigt, Aziërs! wat zijn uw' heerlijke rivieren,
Die langs het eeuwig groen van welige oevers zwieren?
Wat is uw vruchtbaar land, ruim door Natuur bedeeld,
Uw milde hemel, die de rijkste schatten teelt?
Wat zijn de kruiden van uw' geurige Molukken?

Uw' specerijen en al wat uw' handen plukken?
Uw' vrouwen zijn veracht: God schiep haar schoon en vrij...
Gij schendt het werk van God, doemt haar tot slavernij;
Zij kunnen, dus gedoemd, nooit uwe ruwe zeden
Polijsten door den glans van haar' bekoorlijkheden;
Barbaarsheid brult alom en langs uw' velden waart
De geest der dwing'landij, die zich met driestheid paart.
En wat, Bewoners van die milde en vruchtb're landen,
Die laffe Slaven zijt, of woeste Dwingelanden,
Wat voordeel brengt u aan uw hemel en uw grond?
Rampzalig, die zijn' wieg ooit bij Barbaren vond!

Neen! dierb'rer zijt ge mij, gelukkige Landouwen,
Waar 't zacht vermogen geldt der lieve - teed're Vrouwen!
Beschaafde Europeaan, voltooi mijn' schilderij,
Zet aan mijn' zwakke kunst gevoel en leven bij!
Gij eert de Schoonen, gij wilt haar uw' hulde geven,
't Is zaligheid voor u, met haar - bij haar te leven;
Gij kent haar' invloed op uw' zeden en uw' aard,

Gij voelt, hoe zacht gij zijt, gij voelt, hoe woest gij waart,
Toen nog uw' boezem door haar' glans niet was bewogen;
Ja, Vrouwen! 't koest'rend licht van uw' bekoorlijke oogen
Verdreef den donk'ren nacht; - Euroop' was onbeschaafd,
Zoo Gij geen' zachtheid aan Europa's wetten gaaft:
Maar nu brengt geen Tiran den schrik in 't hart der volken,
Nu stikt het bijgeloof in 's afgronds donk're kolken,
Nu Gij met zachten gloed bestraalt Europa's grond....
Welzalig, die zijn' wieg ver van Barbaren vond!

En dan... die reine vreugd, dat zaligend genoegen,
Waarvan uw goedheid vaak de borst des Mans doet zwoegen,
Wanneer Gij met hem mint, met hem gevoelt, geniet,
Uw' zachten boezem hem ter zaal'ge rustplaats biedt,
Als hij, vol teederheid, verrukt en zwijmeldronken,
In de armen vastgekneld, aan 't hijgend hart gezonken,
Den kus der liefde ontvangt, den kus der liefde geeft,
En duiz'lig van gevoel in zaal'ger AEther zweeft,

Om u - om u alleen een' wereld kan vergeten;
Of als ge in kalmer' stond, aan zijne zij gezeten,
Met hem de vreugd geniet, met hem de rampen tart,
En moedig met hem deelt in voorspoed en in smart;
De smart vermindert, door getrouw met hem te lijden,
De vreugd vermeerdert, door met hem u te verblijden.

Wanneer hij onder 't pak der tegenspoeden bukt,
Wanneer de looden zorg zijn' geest ter neder drukt,
Dan weet uw' zachte hand de rimpels weg te plooijen,
Dan doet uw gloeijend oog de koude borst ontdooijen,
Dan maakt een teed're kus het kwijnend hart gezond,
Dan kan een vriendlijk woord uit uw' lieftaal'gen mond
Den neêrgedrukten geest zijn' veerkracht weder geven,
En hij geniet op nieuw het zaal'ge van dit leven: -
Neen, 'k schaam, als man, mij niet, dat ik u Eng'len noem,
En, deelende in uw' gunst, mij zelven zalig roem.

Verheven voorwerp, Vrouw, die op uw' zaal'ge treden
Rondsom de vreugd verspreidt, zoo veel bekoorlijkheden
Bezit! - hoe schets ik thans het hartverteed'rend schoon
Van ligchaam en van geest, het geen gij spreidt ten toon?
Zal ik uw' aanleg, aard en eigenschappen treffen?
Hoe zou zich mijne kunst tot zulk een' trap verheffen?
Uw schoon verrukt me en stookt in 't hart een' warmen gloed,
Ik voel.... maar mijne hand beeft, als zij schild'ren moet,
Kan ooit dit zwak penseel naar eisch, naar waarheid, malen
Dat oog, 't welk vurig gloeit, door onweerstaanb're stralen
De koudste borst ontvonkt, als was de harten weekt, -
Of, smachtend, teeder, zacht, om de overwinning smeekt;
Dien lossen - ed'len zwier, die zoete aanloklijkheden;
Die armen, lelie wit - die fraai gevormde leden;
Die inkarnate wang, die rozen kwijnen doet, -
Die borst, die rijst en daalt en zwelt van teed'ren gloed, -
Die lokken, bruin of geel, die 't hoofd bevallig sieren,
En golvende langs hals en blanke schoud'ren zwieren, -
Dien mond, den troon der min, wien zacht gevoel omringt,
Die rijzige gestalt', die 't al tot eerbied dwingt, -

Dat zegevierende in gelaat en houding tevens, -
Dat ed'le, grootsche schoon, wel waardig duizend levens,
Dat kwijnend teed're, 't welk bevalligheên verspreidt.....
Geen ZEUXIS maalt naar eisch zoo veel voortreflijkheid.

En - dit is slechts de schelp.... hoe moet de parel wezen!

Ja, Vrouwen, ik vermeet me, ook in uw' ziel te lezen.
Ik ben gevoelig voor het schoon van vorm en leest,
Maar meer gevoelig voor het schoone van uw' geest,
Voor stille deugden, die in zachte boezems wonen,
En voor begaafdheên, die een' Godlijke afkomst toonen,
Voor ed'le menschenliefde en die goedhartigheid,
Die, steeds wélwillende, geluk en vreugd verspreidt;
Voor die Godsdienstigheid, aandoenlijk en verheven,
Die uw geheel bestaan iets heiligs schijnt te geven;
Dat zedige in het oog, dat zed'lijke in het hart,
Die neiging voor de vreugd, die lijdzaamheid in smart

En bitt'ren tegenspoed, die nooit den mond laat klagen,
Maar wederwaardigheên geduldig weet te dragen;
Dien vluggen, schrand'ren geest, die waarneemt en bespiedt,
Waar 't meer beneveld oog des mans naauw schem'ring ziet;
Voor die standvastigheid in huwlijkstrouw en liefde,
Die nooit den eed verbrak, hoe diep de smart ook griefde;
Voor die verbeeldingskracht, dien fijnen - keur'gen smaak,
Die luister leent aan 't schoon, en kieschheid aan 't vermaak;
Dat lijd'lijke in 't gedrag, en dat bescheiden zwijgen,
Dat weig'ren van een' gunst, die we eind'lijk toch verkrijgen,
Die wond're tooverkracht, die ons tot liefde wekt,
In schijn terugstoot, doch al nader tot zich trekt;
Dien lieven - zachten scherts, steeds boeijende onze zinnen, -
Dat bloode - schichtige, dat wij altijd beminnen;
Voor die toegevendheid, die afwijst noch verlangt,
En ligt in 't einde een' zweem van teederheid ontvangt;
Dat zeker vrouwelijke.... ik weet het niet te noemen,
Maar dat we in elke vrouw zoo gaarne zien en roemen:
't Schenkt aan de Rijksvorstin echte bekoorlijkheên,
En blinkt door 't grofste kleed van 't scham'le meisjen heen.

Voor gloênde vonken, die in kuische boezems blaken,
Voor 't zaal'ge, dat ge ons schenkt en zelve weet te smaken,
Dat echt-gevoel'ge, 't welk de schoone borst ontgloeit,
Als liefde u aan den Man met zachte koorden boeit,
Wen 't hart van teêrheid smelt, en Gij u voelt bevangen
Door liefde's zwijmeldrank, en aan den hals blijft hangen,
Des een'gen - dierb'ren Vriends, voor wien, in wien gij leeft,
Wiens boezem aan uw' borst, wiens ziel aan de uwe kleeft;
Voor vuur'ge driften, die wel eens in 't harte woelen;
En die geheime kracht, die 't hart weer kan verkoelen -
Die ed'le Schutsvrouw, die u nimmermeer verlaat,
Bij 't zwak besef van pligt u vaak ten dienste staat,
Bij de onrust van het hart uwe eerbaarheid verdedigt,
Als onbetaamlijkheid uw kiesch gevoel beleedigt,
Die, blozende van kleur, steeds aan uw' zijde woont,
Den weêrglans van haar' gloed op wang en voorhoofd toont...
Haar naam is schaamte: doch Natuur houdt voor onze oogen
Heur' aard en wezen met een' sluijer digt omtogen.

En boven al dat schoon betoovert Gij ons meest
Door 't vrouwlijk' zwakke en teed're in uwen schoonen geest -
Dit boeit den fieren man - dit streelt zijn hart en zinnen.
Of zou 't u belgen, dat wij zwakheid in u minnen?
ô Neen! zij staat u schoon - Gij moest niet sterker zijn,
De groote LESSING dwaalt: de klei was niet te fijn,
Uit welke de Natuur haar meesterstuk boetseerde; -
De stof, waaruit zij den gespierden Man formeerde,
Was van een' grover' aard, en naar heur wijs beleid
Is kracht het deel des mans en zwakheid vrouwlijkheid.
Natuur heeft u begaafd met sijne - teed're trekken;
Uw aanleg is uit leest en spieren ligt te ontdekken:
't Is alles buigzaam, week - 't is alles teeder, zacht, -
't Wijkt alles ligter, dan bij 't mannelijk Geslacht.
Of kan uw lieve mond, gevormd tot zoete kussen,
Door donderende taal het ziedend oproer blusschen?
Verliest uw' teed're hand, wier zacht gestreel ons roert,
Haar' veerkracht niet, wanneer zij 't staal des krijgsmans voert?
En wie is wreed genoeg, om onder 't angstig hijgen
Van uwe poez'le borst het harnas toe te rijgen?

Bezwijkt uw boezem, die ons vaak een' rustplaats biedt,
Voor 't zinneloos geweld des woesten krijgers niet?

Maar deze zwakheid - zou zij ooit de Vrouw verlagen?
Neen! ze is haar sieraad en zij mag er roem op dragen.
Het vrouwelijke alleen staat voor de Vrouwen schoon;
Eene enk'le spreide vrij geleenden glans ten toon,
Eene enk'le moog' door kracht den Man op zijde streven,
Haar moed en sterkte doe de koenste Helden beven, ...
Wij staan verwonderd, als ons oog die fierheid ziet....
Maar 't hart blijft koel en zegt: 't is haar bestemming niet.
De Vrouw, die sterkte toont, zal nimmer Mannen boeijen;
De Man, die vrouwlijk is, doet nooit de Vrouw ontgloeijen:
Natuur, die liefde stookt, en beide zamen paart,
Volbrengt haar werkingskracht naar d'onderscheiden' aard.
De Man gelijkt een' stroom, die alles doet bezwijken,
Geweldig in zijn' vaart, verbrijz'lend dam en dijken;
De Vrouw een' stille beek, die 't dorstig veld besproeit,
En over struik en bloem met zacht gemurmel vloeit;

Hij schijnt een statige Eik, die de eeuwen durft trotseren,
En door de wouden zich als Koning ziet vereeren;
Zij 't ned'rig klimop, dat aan zijne schorse kleeft,
Zich sling'rende om zijn' stam, met zijne sappen leeft.
De sterkgespierde Man mag steeds zijn' fierheid toonen,
Maar niets, dan zachtheid moet in 't hart der Vrouwen wonen;
De Vrouw is waarlijk schoon, als zij van weedom schreit, -
De Man stort nooit een' traan, dan van grootmoedigheid.
De Vrouw heeft meer gevoel, meer driften, minder krachten, -
Doch reine zucht tot deugd doet haar 't gevaar verachten;
In 't kampen voor hare eer betoont ze een' heldenmoed,
Die heur' belager vaak van schande blozen doet.
De smart der Vrouw is groot, zij moet gedurig strijden,
Maar groot is ook 't geduld, dat haar bezielt in 't lijden. -
Beschouw en Man en Vrouw, bij 't prangen van den nood:
De sterke Man wordt klein - de zwakke Vrouw wordt groot.

En deze grootheid is zij aan zich zelv' verschuldigd.
Wie is er, die naar eisch heur' stille deugden huldigt?

Voor Mannen vlecht de kunst de grootsche lauwerkroon, -
De Vrouw volbrengt heur' pligt en vindt daarin haar' loon,
De Man mag in den Staat in eer en aanzien leven,
Die glorie kan zijn' deugd den sterksten spoorslag geven,
Zijn lof klinkt wijd en zijd, zijn' grootheid is geroemd; -
Vergeten blijft de Vrouw, haar naam wordt naauw genoemd.
De Man wordt opgeleid tot ed'le kundigheden,
Welk spoor van wetenschap, 't welk hij niet leert betreden?
Hij schijnt geboren tot een' heerscher op deze aard,
Aan 't vormen van verstand en smaak wordt niets gespaard;
De Vrouw wordt meest verzuimd, en ijd'le bezigheden
Ontsieren nog haar' geest, bederven vaak haar' zeden:
Al, wat zij nuttigs leert, is 't nuttig huisbestuur -
Dit dankt zij aan de kunst - al 't ov'rige aan Natuur.
Al 't ov'rige? o Natuur! wat is ze u niet verschuldigd!
De Vrouw, in wie heel de aarde uw edelst pronkstuk huldigt,
Als teeder van gevoel, als schoon van vorm en leest,
Als rijk in deugden, kiesch en schitterend van geest,
Weet door een luttel vlijts ten top van roem te streven.
Al, wat zij onderneemt, verkrijgt gevoel en leven.

Zij zwaait den wierook in het achtbaar koor der kunst,
Bestijgt den Helikon, fier op der Muzen gunst.
Een groene lauwerkrans golft in haar' blonde haren.
Wanneer zij, vol gevoel, bij 't tokk'len van de snaren,
De harten smelten deed door 't teed're van haar' toon,
Heeft haar de Dichtkunst zelv' dit eerloof aangeboôn.
Hoe weet heure elpen lier elks oor en hart te streelen!
Hoe wordt ons oog bekoord door keur'ge dichtjuweelen!
Het is geen ijd'le glans - geen kakelbont gewaad,
't Welk bij een' rijken tooi een' scham'le kunst verraadt, -
Neen! 't is het echte schoon: zij weet het uit te drukken,
Zij voelt het zelve - 't mogt reeds lang heur' geest verrukken,
't Is zuiver - Godlijk vuur, dat in haar' boezem gloeit,
't Is Hemel-poëzij, die uit het harte vloeit,
Die, kunstloos, vrij van dwang, gevoelig weet te roeren,
En door 't eenvoudig schoon de ziel omhoog te voeren.

En de eigen aandrift, die in hare zangen gloeit,
Bezielt - verrukt haar, als muzijk de zinnen boeit.

Als poez'le ving'ren langs 't harmoniesch speeltuig zwieren,
En zoete akkoorden slaan uit dansende klavieren,
Wanneer een hemelsch lied uit d'ambrozijnen mond
Den zoeten toon verzelt.... dan zweven we in dien stond
Van lout're harmonie in zaliger Landouwen -
Ons oog meent dan in haar een' Eng'len glans te aanschouwen,
Staart speeltuig, hand en mond in stomme ontroering aan...
En zalig is 't gevoel van d'allerzoetsten waan.

Zie haar met fiksche hand op den borduurraam toov'ren,
Zij schept in 't bar getij de prilste lente-loov'ren.
Hoe malsch is haar penseel! met hoe veel smaak en vuur
Maalt ze u in 't hoogste schoon, weldadige Natuur!
Beschouw haar in den dans. Vol van bekoorlijkheden,
Verrukt ze ons door den zwaai der dartelende leden;
Het los - bevallig kleed van glinsterende zîj
Ruischt, als zij zich beweegt, en zet haar luister bij.
Haar voet raakt naauw den grond; geheel gevoel en leven,
Schijnt ze als een hooger geest in dunner lucht te zweven.

Zoo spreidt Natuur en Kunst het zielverrukkend schoon
Van een' begaafde Vrouw in ed'len zwier ten toon.

Hoe moet dan niet de Vrouw ten top van glorie rijzen!
Wie kan den adel van heur' ziel naar waarde prijzen?
Zij - zwak, verzuimd, miskend, in staat van slavernij -
Wordt groot door eigen' kracht - streeft vaak den Man voorbij.
De rampen door te staan - te lijden - te verdragen,
Gods wil te volgen en niet hopeloos te klagen,
Den Man te minnen, zoo als nooit de Man bemint,
Voor 't eenig - waar geluk, 't geen men op de aarde vindt,
Voor huisselijke vreugd - voor gade en kroost te leven,
En naar geene ijdele eer, noch weidsche praal te streven;
Getrouw te blijven tot den dood - in vreugd en druk -
Ja - dit vermag de Vrouw, des Scheppers meesterstuk.

En gij, die haar veracht, die snood hare eer durft krenken,
En laag van heur verstand en zielsvermogens denken,

Die haar tot dier verlaagt - heur' adeldom bespot,
Tot 't voeden van haar kroost, tot zinnelijk genot
En 't huisbestuur alleen haar schandelijk vernedert, -
Ondankb'ren! werd dan nooit uw' stalen borst verteederd
Door 't vrouwelijke schoon? Kon vindingrijk vernuft,
- 't Welk dikwijls schittert, als de geest der mannen suft -
Kon fijnheid van gevoel, met smaak en kiesche trekken,
In uw vereeld gemoed geen greintjen eerbied wekken?
Loeg nooit een mond u toe? werd nooit uw hart gestreeld
Door d' aanblik van een oog, waar Godlijk vuur in speelt?
En hebt ge, in uwen kring, nooit Vrouwen hooren noemen,
Waarop de Volken als op halve Godheên roemen,
En op wier grootheid elk regtschapen sterv'ling staart?
ô Bloost dan, zoo gij kunt, dat ge immer Mannen waart!

Dan stil, mijn' Zangster! Waar voert mij uwe aandrift henen?
Verheven Dichtkunst! wil me uw' heil'gen invloed leenen!
Ik zing de Vrouwen - haar vernuft - haar zed'lijk schoon -
Tot zulk een' kiesche stof voegt ook een kiesche toon.

De vrouwen.
Tweede zang.

't **G**aat wel, 'k voel mij op nieuw door dichtvuur aangedreven;
'k Zal op de baan des roems vol ijver voorwaarts streven.

Laat POPE en DESPRéAUX, op 't spoor van JUVENAAL,
Hun vindingrijk vernuft in keur van dicht en taal

Aan 't laken van 't Geslacht, dat wij beminnen, wijden,
Het is eene ed'ler taak, voor de eer der Vrouw te strijden:
De Waarheid is een' bron, die altijd helder vliet,
En hem, die uit haar schept, steeds ruime zangstof biedt.

ô Genius des tijds, bewaarder van 't verleden!
Ontrol 't Geschiedverhaal, vertoon de uitmuntendheden
Der Ed'len, op wier deugd de Aloudheid zich beroemt,
En die het Nageslacht niet, dan met eerbied, noemt!
Wil haar' verdiensten in het helderst daglicht stellen,
Zeg mij heur' namen voor, leer mij die na te spellen!
Ze ontvonken in mijn' geest het vuur der poëzij,
En zetten aan mijn werk verheven' luister bij.

Dan ach! naauw vat ik moed, of hij ontzinkt mij weder,
't Ontstoken dichtvuur flaauwt, reeds beeft mijn zwakke veder;
Wanneer ik op u staar, verblindt de glans mijn oog,
ô Voorwerp van mijn' zang, voor mijne kunst te hoog!

'k Tracht Vrouwen-grootheid, hare deugd, haar' moed te roemen.
En kan een' enk'len naam naauw stamelende noemen.

Ja! stamelende noem ik u, LUCRETIA!
ô Schoonste Vrouw van *Rome*, o gadelooze Gâ
Des ed'len COLLATIJNS! uw' deugd is snood geschonden,
En nooit werd grooter deugd, dan de uwe was, gevonden;
Uw' ziel bleef vlekkeloos, schoon 't ligchaam werd verkracht;
Door 't schandelijkst bedrijf onteerd, maar niet veracht,
Wist Ge uw' geschondene eer, op 't heerelijkst te wreken, -
De grootste daad wordt klein, met de uwe vergeleken, -
Ja, schoon m' in lat'ren tijd met regt den Zelfsmoord doem',
Ik juich uw' grootheid toe, *uw* Zelfsmoord is *uw* roem.

En - nog durft men uw' deugd, verheven Vrouw, verdenken,
Nog durft bedilzucht laag uwe eer, uw' kuischheid krenken,
Onedelmoediglijk bezoedelende uwe asch,
Het magtwoord schreeuwen, dat uw' daad onzed'lijk was.

ô Liefdeloos bestaan! bekrompen geest der tijden!
Die eene Vrouw bezwalkt, eerwaardig om haar lijden,
't Gevoel van eer en schand', 't welk zij bezat, niet kent,
Haar' naam ontheiligt en haar' nagedacht'nis schendt.

Rust zacht, LUCRETIA! ... schoon eeuwen zijn vervlogen,
Gij leeft nog... en zweeft mij in blinkend licht voor de oogen;
De glorie van uw' daad zonk niet met u in 't graf,
Maar perst het laatst geslacht, als ons, bewond'ring af.

Ja! ed'le Vrouwen heeft de Aloudheid de aard' geschonken,
Die meest in kracht, in moed en heldengrootheid blonken!
Mijn' zangster toont ze mij, als echte parels, aan....
Doch wie is waardig naast LUCRETIA te staan?
Zij doet door haren glans heur' tijdgenooten zwichten,
Gelijk de gulden Zon de mind're Hemellichten.

Zoo blonk in lat'ren tijd uw' grootheid, deugd en moed
Ver boven andr'en uit, in schitterenden gloed,
Eerwaarde en achtb're Vrouw, die Koningen vereerden,
En wufte Romers nu vergoodden, dan verneêrden;
Die aller eerbied wekte, een' flonkerstar voor de aard'
En de ed'le Moeder der miskende GRACCHEN waart!
Als 't echte grootheid geldt en zuiv're, reine zeden,
Dan moet CORNELIA den eersten rang bekleeden:
Groot was zij, toen de zon haars heils in luister blonk,
En even groot, toen zij den kelk des lijdens dronk;
't Zij 't Volk een standbeeld stichtte, om hare deugd te loonen,
Of woedend moordde en plaste in 't bloed van hare zonen, -
Zij bleef zich steeds gelijk, wat haar te beurte viel, -
En toonde in ramp en heil steeds de eigen kalme ziel.

Die kalme grootheid, die standvastigheid in 't lijden,
Dien onbezweken moed in 't hagchelijkste strijden,

Vereeren we ook in u, doorluchte Romeinin,
Verheven voorbeeld der opregtste huwlijksmin,
Uit echten stam geteeld en 't pronkbeeld aller vrouwen!
Haar mogt men vrij 't geheim - het groot geheim vertrouwen:
Zij acht geen' smart te hoog, zij acht geen' pijn te groot,
Zoo ze in 't gevaar slechts deelt met haren Echtgenoot.

Nooit zal de vriend der deugd aan d' ed'len BRUTUS denken,
Of 't oog zal PORCIA een' traan van eerbied schenken;
Zij, waardig zulk een' Man, hij, waardig zulk een' Vrouw,
Zijn beide groot in deugd, onwrikbaar en getrouw.
't Verzwakte Nageslacht is met uw leed bewogen
O PORCIA! 't erkent, verwonderd, opgetogen,
Terwijl het u zijn' hulde en ned'rige offers wijdt,
Dat gij de glorie van 't geslacht der CATO's zijt.

Kan dus een' zwakke Vrouw een' Held op zijde streven,
In 't ijslijkst oogenblik het roemrijk voorbeeld geven

Van teed're vrouwenliefde en dapp'ren mannenmoed,
Daar ze in de schoonste borst de schoonste deugden voedt;
Dit voorbeeld moet gewis regtschapen mannen treffen:
Maar hun' verwond'ring zal nog hooger zich verheffen,
Wanneer 't Geschiedverhaal taf'reelen aan hun toont
Van moed, zoo als geen moed een' Mannen borst bewoont,
Maar eene Vrouw bezielt, die met geringe krachten
Zich aan de vrijheid wijdt, den Dwing'land durft verachten,
Hem stout in de oogen zien, niet voor zijn' blik bedeesd,
Voor pijnbank noch schavot, voor dood noch beulen vreest.

'k Meen u, EPICHARIS! Hoofd, Ziel der Zaamgezwoor'nen!
Slavin, doch meerder vrij, dan laffe Vrijgeboor'nen,
Verklikkers, op wier naam de roest der schande kleeft,
Daar gij, een' zwakke vrouw, alleen standvastig bleeft,
Door uwen heldenmoed een' NERO zelfs deed beven,
En eeuw'gen roem verwierft door uw roemruchtig sneven.

Toen 't Monster woedde, leefde in Rome geen Romein:
Een' Grieksche vrouw was groot en elke Man was klein;
De vrees deed allen voor des Dwing'lands woede bukken,
Bedreiging was genoeg, om hun 't geheim te ontrukken, -
En toen de snoodste list slechts straffeloosheid bood,
Verried de laffe Man zijn trouwsten eedgenoot,
Zijn' eigen boezemvriend - zijn' aanverwant - zijn' broeder...
En zelfs - o eeuw'ge schand' - LUCANUS zijne Moeder!
Maar mijne EPICHARIS, een' teed're, zwakke Vrouw,
Bleef, daar de Zoon verklikte, aan Vreemden zelfs getrouw;
Geen' geeselslagen, geene ontmenschte folteringen,
Geen' pijn, geen' wreedheid - niets kon haar 't geheim ontwringen;
De Beulen woedden - Zij bleef kalm en onbevreesd;
De Dwing'land brulde, - Zij - zij zweeg en... gaf den geest.

Ja! zoo veel moed en kracht kan onze harten roeren,
En elks bewondering ten hoogsten toppunt voeren!

't Is echter slechts één trek, en de oude Orakel-blaan
Biên ons tooneelen, nog aandoenelijker, aan.

Wiens hart wordt niet geroerd door u, SABIJNSCHE VROUWEN?
Wie kan uw' grootsch bestaan gevoeleloos aanschouwen,
Toen dolle mannenwoede in 't bloedig moordperk streed,
Gij bloeddorst wijken, en de liefde juichen deedt?
Wie denkt thans niet aan haar, die 't Vaderland behoedde,
Toen haar verbolgen Zoon voor Rome's muren woedde,
Aan de ed'le Moeder van den Held CORIOLAAN,
Wiens woeste toorn bezweek voor eenen moedertraan?
Wie voelt zich niet 't geloof aan menschendeugd ontnomen,
Als 't tweede Driemanschap het dierbaarst bloed doet stroomen?
En wie verzoent zich door de deugd, de liefde en trouw,
Door den verheven' moed van menig ed'le Vrouw,
Die wond'ren heeft verrigt, niet met de Menschheid weder?
ô Meng'ling van gevoel! taf'reelen, wreed en teeder!
't Hart gruwt van LEPIDUS, ANTOON', OCTAVIAAN,
Schenkt de TANUSIA's, de TURIA's een' traan,

IJst, als zelfs 't heilig bloed van CICERO moest vloeijen,
En juicht, als heldenmoed HORTENSIA deed gloeijen.

Wien, die GERMANICUS en zijne grootheid ziet,
Bekoort de fiere deugd van AGRIPPINA niet?
Wie zoude aan SENECA en aan zijn sterven denken,
En aan PAULINE niet zijn' liefde en eerbied schenken?
Wie denkt aan PAETUS deugd, en niet aan ARRIA?
Wie aan SORANUS en niet aan SERVILIA?
Aan zoo vele Ed'len en doorluchtige bedrijven,
Die steeds in zegening bij 't laatste Nakroost blijven?

En Gij, mijn Vaderland, zoo dierbaar aan mijn hart!
Vaak weende ik om uw' schand', vernedering en smart.
Eens mogt uw glorie in verheven' luister blinken...
Nu is die glans verdoofd, en diep - diep moest gij zinken!

Waar is uw' grootheid? waar uw' magt? uw oude roem?
Helaas! geknakt, verwelkt, als een' verdorde bloem!
Wat bleef u over? wat kunt ge aan de Wereld toonen?
Ach! een verbrijzeld wrak! Gij kunt slechts tot u troonen
Den tijd, toen gij, ontzien, nog wetten gaaft aan de aard',
En in der Volken pleit een achtbaar Regter waart.
En dan nog is dit Land rijk in doorluchte namen,
't Behoeft, hoe ook verlaagd, zich voor geen Land te schamen.
Die rijkdom trooste ons dan, te midden van ons leed:
't Volk is verloren, dat zijn' ouden roem vergeet.
Welaan, mijn' Muze! leer mij ook de namen noemen
Der groote Vrouwen, waar wij ons nog op beroemen;
Ik ben een Batavier, en 't strekt mij niet tot schand';
'k Ben dichter, en ik zing liefst van mijn Vaderland.
Waar Vrouwen grootheid prijkt - verrukt zal ik ze aanschouwen,
Doch die verrukking klimt bij Vaderlandsche Vrouwen:
'k Ben trotsch, als aan 't Heelal mijn dierbaar Neêrland toont,
Dat op zijn plekjen gronds ook echte grootheid woont;
Geen Volk, hoe magtig, kan op zulke Vrouwen bogen:
Haar' grootheid blinkt alöm en schittert elk in de oogen.

Heb dank, heb eeuwig dank, beminnenswaard Geslacht,
Dat Gij tot onzen roem zoo veel hebt toegebragt!
Nu alles ons ontzinkt en ramp bij ramp ons treffen,
Nu mogen we ons op u met fierheid nog verheffen,
Gij schenkt een' zoeten troost aan 't diep bedroefde hart:
Wie op *uw*' boezem rust, vergeet *zijn*' boezemsmart.

Dan - deez' herinn'ring doet op nieuw ons harte bloeden,
En roept den tijd terug, toen Spaansche beulen woedden, -
Een' tijd, die versche smart aan onze wonden geeft...
Maar ook de glorie van ons Land vereeuwigd heeft.

Toen teed're Vrouwen in de lang benaauwde steden,
Als Helden aan de zij' van hare Mannen streden,
Niet vreesden voor gevaar, voor pest, voor hongersnood,
Voor vuur, voor foltering noch wreeden marteldood;

Met grootschen moed bezield, zelfs onverschrokken zagen
Hare oud'ren - mannen - kroost ter grafplaats henen dragen;
Gelukkig bij al 't wee, dat de eeuwig dierbare asch -
Het heilig overschot - voor ALBA veilig was;
Toen schitterde uwe deugd, o Nederlandsche Vrouwen!
Wie kan gevoelloos uwe smart - uw' roem aanschouwen?

Ach! in dien bangen tijd, als 't woedendste geweld
De stad aan Spaarne's zoom wreedaardig hield bekneld,
Zwaaide in verheven' glans een' moedige Amazone
Den Oorlogsbliksem, als eene andere BELLONE;
Zij blinkt verschriklijk - voert drie honderd Vrouwen aan,
Die, even koen als zij, vol drift ten strijde gaan,
Die, even koen als zij, 't vijand'lijk heer bestoken -
Geen hoon blijft ongestraft - geen dood blijft ongewroken...
Ze is, waar de nood het eischt - 't wordt al door haar bezield -
Hier werpt zij wallen op - en elders wordt vernield
't Vernielend stormtuig... ja! de ontmenschte HASTILJANEN

Zien, barstende van spijt, haar' vrouwelijke vanen,
En, bij hun' woede en magt en zinneloos geweld,
In ieder Vrouw een' Man - in ieder Man een' Held!

Doch - deze dapperheid, hoe schitt'rend ze ook mogt prijken,
Moest met de veege vest voor de overmagt bezwijken!
't Tafreel van wreedheid, wraak, vervolging, dwinglandij,
Verguizing, foltering, moord, wanhoop, razernij -
Van dollen overmoed, van helsche gruweldaden,
Van bloeddorst, door geen bloed, hoe 't stroomde, te verzaden,
't Welk ons 't geschiedverhaal tot Spanjes schande biedt...
En 't hart nog sidd'ren doet - schetst mijne Zangster niet.

O HAARLEM! pronkjuweel der Vaderlandsche steden!
Beroemd - vereeuwigd - om den strijd, door U gestreden
Tot heil van 't Vaderland - om dapperheid en moed;
Die thans nog in uw' schoot de schoone Kunsten voedt,

In ed'le menschenliefde altijd hebt uitgeblonken,
Doch met den bloei van 't Land uw' welvaart ziet gezonken, -
ô Troost U met uw' roem, bij 't grievende gemis,
Noem KENAU HASSELAAR, toon KOSTER'S beeldtenis,
En sier uw' wanden, tot uwe onverwelkb're glorie,
Met rollen, rood van bloed, uit Nederlands historie!

Dan - waartoe 't grootsch bedrijf van de Oudheid opgeteld?
Wordt niet met Neêrlands roem Kastiljes schand' gemeld?
De Belg heeft 't ongelijk grootmoediglijk vergeven.
Gij HAS'LAAR en LALAIN zult steeds in zeg'ning leven,
Met al die Ed'len, wier bedrijven hij waardeert,
Wier nagedachtenis hij in zijn hart vereert.

U, die Hij ook vereert, U moet ik nog gedenken,
De nederige hulde ook van mijn harte schenken,

ô Gâ van HUIG DE GROOT! ô Gâ van BARNEVELD!
- Twee namen, die geen mond ooit dan met eerbied meldt -
ô Gâ van BARNEVELD! een enk'le trek zal toonen,
Dat grootheid, ed'le moed in haren boezem wonen.
Haar Echtvriend lag geveld! zij smeekte voor heur' Zoon
Genâ van MAURITS af. - Nu spreidde zij ten toon
Een' fierheid, die, hoe diep haar heilzon ook moest zinken,
In haar' vernedering nog heerlijk uit mogt blinken,
Tot echte grootheid klom in haar' bedrukten stand.
Al wat haar ov'rig bleef, was thans in MAURITS hand.
Mij dunkt, ik zie haar nog, geheel ter neêrgebogen,
Als teed're Moeder, diep - tot in de ziel bewogen;
Mij dunkt, 'k zie nog, hoe zij voor de eer van haar' Gemaal,
Heur' fieren moed herneemt; 'k hoor haar, op MAURITS taal,
‘Waarom zij niet in tijds genâ was komen smeeken
Ook voor haar' Echtgenoot?’ deez' schoone woorden spreken;
- Waar door zij s' Prinsen hart met smart en schrik vervult -
MIJN ZOON IS SCHULDIG... MAAR MIJN MAN WAS ZONDER SCHULD!

ô Gâ van HUIG DE GROOT! zoo vaak, zoo schoon bezongen!
Neen - nimmer wordt haar' lof, hare eer, haar' roem voldongen.
Heur naam, heur moed, heur' deugd, haar' eerelijke list,
Haar' liefde, Loevestein, haar' trouw, haar' boekenkist...
Dit alles zal bij ons in dierb're zeg'ning blijven.
Wie kan de glorie van heur' daad naar eisch beschrijven?
Beschrijven? ... welk een Belg, dien schoonen eernaam waard,
Die haar bedrijf niet kent, - niet op haar' deugden staart?
Niet gaarn haar' schedel kroont met eeuwige eerlaurieren?
Zoo lang de Batavier den roem der Batavieren,
't Orakel van zijn' tijd, den grooten GROOT waardeert,
Wordt REIGERSBERGENS naam om strijd met hem vereerd.
Niets streeft zijn' grootheid - niets streeft hare deugd te boven,
't Blanketsel onzer Eeuw zal nooit den gloed verdooven
Der echte parel - glans van wijsheid en van trouw,
Die in uw' boezems blonk, o GROOT! o groote Vrouw!

Wat baat een' Reiziger en zee en kiel en winden,
Zoo hij geen' moedig gids, geen' stuurman weet te vinden,

Die hem, wanneer de Orkaan de holle Zee beroert,
Zee en Orkaan ten spijt, in veil'ge haven voert?

Wat mogt de trouw en moed van REIGERSBERG U baten,
ô Edele DE GROOT! Zij was van elk verlaten;
Zij moest geduldig op het Loevesteinsche slot
Het leed verduren van een ak'lig kerker - lot,
En had niets, dan haar' deugd. Wie zou den schat bewaren,
Die haar zoo dierbaar was, voor dreigende gevaren?
Wie was er, die de kist vervoerde, en met beleid
Den lieven, kostb'ren last bezorgde in veiligheid?
Haar' dienstmaagd biedt zich aan.... o ed'le deugd! o glorie!
Haar dienstmaagd voert het uit... Zij leeft in 's Lands historie,
Als 't heerlijkst voorbeeld van verheven' deugd en trouw,
Die meer deed dan haar' pligt, naast Neêrlands braafste Vrouw.

Ja! hoe ook hier beneên door rang en stand gescheiden,
Bij God zijn zij gelijk - de deugd blonk uit in beiden!

En naast MARIA'S naam, die aller hulde ontving,
Schrijft vrij mijn' dankb're hand: ELSJE VAN HOUWENING.

Zoo leerde de Oudheid ons, bij ongewone tijden,
Wen 't allerbitterst wee de Volkeren deed lijden,
Dat ongewone moed het lijden weêrstand bood,
En altijd hooger klom bij 't klimmen van den nood;
Dat deze moed - zoo vaak een breidel voor Tirannen -
't Uitsluitend deel niet was van sterkgespierde Mannen,
Maar dat, in 't uiterste gevaar, het schoon Geslacht
Heldinnen heeft geteeld en wond'ren voortgebragt.

Dit leert ook later tijd, zoo waardig onze zangen,
En Frankrijk zal gereed hieraan het zegel hangen.
Het weent nog om het bloed, 't welk schuldloos heeft gevloeid,
Maar juicht ook om de drift, die 't hart der Vrouw ontgloeit,

Als zij heur' eer en deugd - hare eeuwig dierb're panden -
Door snoodaards, tuk op moord, baldadig aan ziet randen.

Toen 't gruwlijkst Ondier, dat de hel ooit baren kan,
- De tweede NERO - neen! nog ijslijker Tiran, -
't Welk nimmer zat zich zoop aan 't bloed, door hem vergoten,
De schoonste Vrouwen in den kerker hield gesloten
Tot koeling van zijn' lust; - 't afschuwelijk gemoed
Steeds dorstte naar 't genot van wellust en van bloed,
Toen blonk der vrouwen deugd! o Vrouwen, hoort mijn' zangen!
't Taf'reel is heerlijk, dat voor u wordt opgehangen.
Waar Mannen sidderen en voor den Woestaard vliên,
Daar durft de zwakke Vrouw hem fier in de oogen zien;
Zij tart zijn' tijger-blik, veracht zijn' dwinglandijë,
Terwijl hij magtloos woedt, ontzind van razernijë.
't Geldt eer en onschuld... en geen strijd is haar te groot,
Voor eer en onschuld wordt het doodlijk staal ontbloot,
En d' ed'len boezem, die het Monster kon bekoren,
Durft zij, in kuische drift, met eigen' hand doorboren.

ô Schitterende deugd, die aller eerbied dwingt!
ô Ed'le Vrouwen, die geen' lier naar eisch bezingt!
Bestemd tot zacht gevoel en huisselijke pligten,
Verheft Ge u in 't gevaar en doet zelfs Helden zwichten.
Als liefde rozen op uw' kalme loopbaan spreidt,
Dan zijt gij enkel liefde en louter teederheid;
Doch doet de Orkaan de bloem van uwen weg verdwijnen,
Herscheppend 't lagchend oord in ak'lige woestijnen,
Pakt 't onweêr zich te zaam in 't dreigende verschiet...
Gij deinst niet - wandelt voort en vreest het onweêr niet.
In tranen smeltende... doch lijdzaam in het lijden;
Toegevend - vreedzaam... doch vol dapperheid in 't strijden;
Stil, teeder, zacht van aard... doch moedig in den nood...
Ziet daar het kenmerk van de Vrouw, verheven - groot!
Op haar roemt ieder Volk - zij leeft in 's Lands Verhalen:
'k Mogt met een' enk'len trek, schoonflaauw, haar' grootheid malen.

De vrouwen.
Derde zang.

Ja, groote Vrouwen, ja, Gij dwongt ons eerbied af,
Wanneer uw' helden - ziel den Mannen 't voorbeeld gaf
Van moed, van dapperheid, standvastigheid in 't lijden.

Als Gij voor 't Vaderland of voor uwe eer moet strijden,

Dan zijt Ge ontzag'lijk, als een opgezwollen vloed,
Die van de bergen stort, zijn golven stroomen doet
Met majesteit en kracht. - Maar mag uw' boezem zwoegen,
Naar d'aangeboren' aard, van liefde en vergenoegen,
Dan zijt Ge zacht als dauw, die bloem en plant besproeit,
Verkwiklijk als de beek, die langs de duinen vloeit.
Geeft Ge U aan uw gevoel en zijn' begoochling over,
En kweelt Ge op 't herders-riet, bij 't jeugdig lente - loover,
Voor liefde, teederheid en landelijke vreugd;
Of zingt Gij op de lier voor roem en heldendeugd -
Ook in 't gebied der Kunst zien wij u schitt'rend prijken,
En gij behoeft ook hier niet voor den Man te wijken.

Zult gij, bekoorlijk Land, beroemd door Pallas gunst,
Gij kweeker van al 't schoon, van wetenschap en kunst,
Zult gij aan mijn taf'reel de flonkerlichten leenen,
Die in uw' gouden tijd in vollen luister schenen?
Zing ik ASPASIA, die om haar' schoonen leest,
Om heur' welsprekendheid, verheven', fraaijen geest,

't Beschaafde Athene en al de Kunstenaars bekoorde,
Naar wie zelfs SOCRATES vaak met verrukking hoorde?
Klinkt voor de SAPPHO'S, de CORINNA'S ook mijn lied?
Helaas, mijn' hand bezit het Lesbos speeltuig niet!
Haar' glans verblindt mijn oog en maakt mij zwijmeldronken;
ALCAEUS luister kwijnt voor SAPPHO'S dichter-vonken,
CORINNA'S glorie blinkt, gelijk de glans der Zon,
Daar zij zelfs PINDARUS tot viermaal toe verwon.

Doch laat vrij Griekenland in luister heerlijk prijken,
En voor geen Volk in kunst en kunstmin immer wijken,
Het spreide een' ed'len zwier en kieschen smaak ten toon,
Het zij de zuiv're bron van 't echt-eenvoudig schoon,
't Verbaas de Wereld door verheven' Meesterstukken,
Die d'echten Kunstenaar nog vormen, nog verrukken;
Dat ieder Land zich grootsch op groote Vrouwen toon,
En naar' verdiensten steeds met eeuwige eer bekroon;
Op KAUFMANN boge vrij 't wijduitgestrekt Germanje,

En op zijn' MONTAGUE zij fier het fier Brittanje,
Dat 't onbeschaafde Noord op CATHARINA roem,
De Gauler zijn' DACIER, zijn' DESHOULIERES noem, -
Het luttel plekjen gronds, in wier en slijk bedolven,
En door der Vad'ren vlijt ontwoekerd aan de golven,
Dat naauw een stipjen op de wereld - kaart beslaat,
Welks aanzien, roem en magt allengs verloren gaat, -
Dit Nederland kan nog op Vrouwen zich verheffen,
Gal, Brit, Germaan en Rus - Euroop' zelfs overtreffen.

Wees trotsch dan Batavier, hoe diep uw Land ook zonk,
Op uwer Vrouwen deugd! dat zij uw harte ontvonk'!
Maar wees bij hare deugd en vlekkelooze zeden,
Vooral trotsch op heur' kunst en echte kundigheden!

Wie - daar dit Land zoo rijk aan groote Vrouwen is -
Ontvangt eerst mijne hulde en mijne eerbiedenis?

Gelijk de rijkdom der Natuur des Wand'laars oogen
Verbijstert, en hij vaak, verrukt en opgetogen
Door heur' verscheidenheid en schoonheên zonder tal,
Niet weet, waarop hij eerst zijne aandacht vesten zal, -
Zoo schemert ook mijn oog, o Nederlandsche Vrouwen!
Verrukt, verlegen en verbijsterd bij 't aanschouwen
Van al den rijkdom en het hart betoov'rend schoon,
Dat uw begaafd Vernuft zoo glansrijk spreidt ten toon.

Wie zijt Gij, schoone Star, die voor mijne oogen flonkert,
En de and're Lichten door uw' flikk'ring schier verdonkert,
Star van den eersten rang aan Neêrlands letter - trans?

't Is SCHUURMAN, die daar blinkt in onverdoofb'ren glans.
Schenk, God der Dichtkunst, schenk mij heilige eerlaurieren,
Die waardig zijn om 't hoofd van deze Vrouw te sieren!

Zij was de glorie van haar' tijd, waarop heel de aard',
Als op een wonder zonder voorbeeld, heeft gestaard.
't Moest al voor haren Geest en wond're vlugheid bukken,
Wat zij ook ondernam - steeds schiep zij Meesterstukken;
Geen' kunst, geen' wetenschap, geen' taal, geene oefening,
Die zij niet kende, die van haar geen' winst ontving;
Het zij ze zong, borduurde, of schilderde of boetseerde,
Den beitel of de schaar, de lier of pen hanteerde,
Wat ook het voorwerp was van haar' wijsgeer'gen geest,
Ze is de eerste in ieder kunst en wetenschap geweest.
Geleerden zochten haar, om uit haar' mond te leeren,
Prinsessen achtten 't hoog, om met haar te verkeeren,
Ze ontving de vriendschap van Bohemen's Rijksvorstin,
En droeg de hulde weg van Zweden's Koningin;
Heur tijdgenoot mogt zich met regt op haar beroemen,
Haar 't sieraad van heure Eeuw en volgende Eeuwen noemen,
Daar ons bij haren glans haar' zedigheid verrukt,
Die d' echten stempel op verdienste en grootheid drukt.

Van deze zedigheid gaaft Ge ook de schoonste blijken
ô Ed'le DE LANNOY! hoe hoog uw' kunst mogt prijken,
Wat schitterende roem U ook te beurte viel,
De ned'righeid bleef steeds het sieraad van uw' ziel.
Bataafsche Dichters, tuigt, hoe groot de Vrouw moest wezen,
Wier deugden, als om strijd, uw' Zangster heeft geprezen,
Die roemrijk heeft bereikt den top van Helikon,
En die tot viermaal toe den palm der zege won,
Die haar verdienst'lijk hoofd met groenende eerlaurieren
Door 't dankbaar Vaderland bevallig zag versieren,
En heerlijk prijkte met de schoonste zegekroon,
Haar door de Monarchin van 't Noorden aangeboôn!
Hoe bruiste de ed'le stroom der dichtkunst door heure ad'ren!
Zij nam een' ad'laars vlugt en dorst den zetel nad'ren
Des Zonnegods. Een gloed - een zuiver heilig vier
Doortintelde haar' ziel. Apol bood haar de lier
En voerde haar omhoog met zijnen purp'ren wagen
En fiere rossen, in het goud-gareel geslagen,
Tot in den Tempel, waar ze in zuiv'ren Aether zweeft
En met het Negental in heil'ge zangen leeft.

Dan ach! hare ed'le kunst verliet te vroeg deze aarde,
Waar zij haar' toonen reeds met Eng'len toonen paarde.
Vergunt me o Dicht'ren - schaar, die nog LANNOY beweent,
Dat zich mijn tranenvloed met uw geschrei vereent.

Ach! zoo is alles hier! niets kan bestendig prijken,
De schoonste bloem moet vaak *eerst* voor den storm bezwijken!
Zien wij niet dagelijks, dat de ed'le van gemoed
Vroegtijdig aan Natuur den tol betalen moet?
Daar and'ren, die tot last en ergernis verstrekken,
Hun slepend leven tot aan d'uiterst' eindpaal rekken?
De groote - vrije ziel, een parel, schoon en rein,
Scheurt haar omkleedsel los - de schelp is haar te klein,
Ze ontvliedt den kerker van dit slaafsch - dit vadzig leven,
Zij klapwiekt vrij en zal op Eng'len - wieken zweven.

ô Zoete troost voor ons, die staren op den kring,
Weleer de werkplaats van een' grooten sterveling,
Dat in ons wezen is een voorgevoel geweven
Van beter toekomst en een eind'loos heerlijk leven;
Dat wij reeds blikken op een ed'ler Vaderland,
Waar grootheid eeuwig is, aan broosheid niet verpand;
Dat wij door 't floers des tijds op de afgestorv'nen staren,
Die zigtbare Eng'len reeds op deze Wereld waren,
En daar, van 't stof ontdaan, gelukkig in hun lot,
Voltooijing, hier gezocht, ontvangen van hun' God.

Hoe nu? mijn zangtoon rijst? niets kan zijn' vlugt beperken!
Wat naam ruischt van mijn' luit? .. 't is de ed'le naam: VAN MERKEN,
VAN WINTERS groote Gâ, die door haar' toovertoon,
Beval'gen - zuiv'ren smaak en waar verheven schoon
Elk hart - elk Batavier op 't streelendst kon bekoren,
Die waande op zijnen grond een' Zanggodin te hooren.
Ja! rijs, mijn' zangtoon! 't vuur, dat in mijne ad'ren brandt,
Wordt aangeblazen door den roem van 't Vaderland.

ô Rijkbegaafde Vrouw, Gij hielpt dien roem verhoogen,
Gij moogt op d' eersten rang der Lettergrooten bogen!
Ja, de echte Kenner, die op uw' gewrochten staart,
Ziet Meesterwerken, zijn' verwond'rend' eerbied waard.

Als bitt're rampen op het menschlijk leven woeden,
Dan leert haar proefstuk ons het Nut der Tegenspoeden.
Hoe hoog rijst hare vlugt, wanneer zij DAVID zingt,
Of voor GERMANICUS het helden - speeltuig dwingt;
Vereeuwigd blijft die zang, zijn' schoonheid onvolprezen:
Maar hoe verheven de Romeinsche Held mogt wezen,
Haar werk had in mijn oog oneindig meer waardij,
Was 't Voorwerp van haar hulde een Batavier, als Zij.

Wie zou op 't Treurtooneel haar dichtkunst niet waarderen?
Als Neêrlands MELPOMEEN' haar niet om strijd vereeren,
Daar 't echt - oorspronklijk vuur in haren boezem gloeit?
Hoe wordt ons oog verrast - hoe wordt ons hart geboeid,

Wanneer zij door haar' grootsche en schitt'rende tooneelen,
Door Vaderlandsch gevoel gevoelig weet te streelen!
Wie roerde, zoo als zij, door 't waar verheven - schoon?
En wie trof meer, dan zij, den echten helden-toon?
Wie wist karakters, zoo verheven, uit te drukken?
Door stoute wendingen - door kunst zoo te verrukken?

Ja! groote Dichteres! uw naam wordt steeds vereerd.
Zoo lang de Batavier nog echte kunst waardeert,
Zal hij, nog vaak geroerd, zich voor uw praalgraf buigen -
Dit kan van uw' verdienste en Neêrlands kunstmin tuigen.

Gij, WOLFF en DEKEN, rijk begaafd met PALLAS gunst
En dichterlijk vernuft! die uitblonkt in een' kunst,
Zoo vaak helaas! 't verderf van onschuld en van zeden,
Maar bij U eene bron van deugd en kundigheden, -
Hoe menig fraai verhaal, zoo rijk in zed'lijk schoon,
Hebt Ge ons door 't voertuig der verdichting aangeboôn!

Gij mogt, vermakende, steeds nutte lessen geven,
En zelfs een' RICHARDSON in kunst op zijde streven;
Wie SARA BURGERHART en WILLEM LEVEND leest,
Bewondert overal uw' vindingrijken geest.

Dan - ach! de bloemen, uit uw' vruchtb'ren hof gesproten,
Verwelken meer en meer - haar schoon blijft ongenoten;
't Is eene onrijpe plant, bij Vreemden uitgebroeid,
Die thans op onzen grond, als welig onkruid, groeit;
Heur glans en geur verspreidt wel zoete aanloklijkheden,
Maar glans en geur zijn gif, verpesten hart en zeden,
Verwoesten onschuld, eer en deugd en huwlijkstrouw,
Haar wrange nasmaak is helaas! te laat berouw.
Veracht den valschen smaak van onze Nageburen,
En walgt van Ridder- en van Roover - avonturen,
Die nog onschuldig zijt! ontvliedt 't verleidend kwaad -
Een' Duitsche ligtekooi in Nederlandsch gewaad,
Daar WOLFF en DEKEN ons op voedend ooft onthalen,
En met 't Bataafsch penseel Bataafsche deugden malen!

Verdienst'lijk Tweetal, door den hechtsten band vereend,
In 't leven vaak miskend, na uwen dood beweend,
Door ramp en tegenspoed op de aarde zaam gestrengeld,
Door deugd en menschenliefde in de Eeuwigheid verengeld,
Verbonden door de kunst, verzusterd door het lot,
Vereenigd in den dood, verheerlijkt bij uw' God, -
Zult Ge eeuwig in het hart van alle Braven leven!

Wie zoude ook niet uw' kunst verdiende lofspraak geven,
WOESTHOVEN, die nog de eer van Neêrlands zangberg zijt!
't Zij ge aan de Zeevaart uw betoov'rend dichtvuur wijdt,
D' Onsterfelijken Mensch zingt op verheven' toonen,
Met blinkend eermetaal U roemrijk ziet bekronen;
't Zij Gij de Schepping en de magt des Scheppers maalt,
Het wordend Licht begroet, dat de aarde eerst heeft bestraald;
Of geur'ge bloemen plukt, die op den Carmel tieren,
Om 't graf van SCHULTENS, den Verheerlijkten, te sieren...
Gij schraagt onz' ouden roem door uw' vergode kunst!
Geniet, begaafde Vrouw, nog lang der Muzen gunst!

MOENS, die de Lier hanteert met fiks bedreven' ving'ren -
Zoude ik het glorie - loof niet om heur' slapen sling'ren,
In wier verheven' geest het licht der Dichtkunst zweeft,
Ofschoon een eeuw'ge nacht haar stoflijk oog omgeeft?
Schoon 't niet verlustigd wordt door PHEBUS gulden stralen,
Weet zij Natuur in al heur' luister af te malen
Met verwen, schoon en stout, wier schitterende gloed
Des Kenners geest verbaast en 't oog vaak schem'ren doet.

Voor wie klinkt nog mijn' lier? wie moet ik nog gedenken?
Wie nog de hulde van het Neêrlands harte schenken?

Zing ik LESCAILJE, die de Belg zijn' SAPPHO noemt,
Met PAEUW en VAN DER VEER, wier kunst deez' SAPPHO roemt?
Zing ik het keurig en bevallig dichtvermogen

Van HOOFMAN, die uw' roem, ô Haarlem! hielp verhoogen?
Noem ik VAN OOSTERWIJK, NEUFVILLE en SIJTZAMA?
En met mijn' Vaderstad haar' HIJLKE GOCKINGA?
Zal ik met d'Amstelstroom de kunst van KOERTEN roemen?
En vordert Dordrecht ook, om GODEWIJK te noemen?
Wordt ook door mijne Muze uw' waarde, uw' kunst vereerd,
ô POST en BRINKMAN, die het speeltuig nog hanteert?
Met al die Ed'len, die steeds in haar' werken leven,
En de eigen zuiv're drift naar 't eigen doel doet streven?

Ach! bij zoo schoon een' rij, wier luister glansrijk praalt,
Verliest de kunst heur kracht, daar 't oog verlegen dwaalt:
Gelijk de bijen in een' geur'gen lusthof zweven,
Niet wetende, aan wat bloem de voorkeur zij te geven.

Gij alle, wie ge ook zijt, de roem van onzen roem,
Die nog op Pindus prijkt! Schoon ik u thans niet noem,
't Ontbreekt me aan eerbied niet! 'k waardeer uw kunstvermogen:

Streeft moedig voorwaarts - ja, verdubbelt 't edel pogen!
't Was uwer zust'ren glans, die eenmaal heerlijk blonk,
En 't dierbaar Vaderland verheven' luister schonk, -
Volgt - volgt dit voorbeeld na! Op u rust ons vertrouwen;
Wie op verdienste bouwt mag op een steenrots bouwen!
Eer, afkomst, aanzien, roem - 't is al verganklijk goed;
De magt der Staten rijst en daalt, als ebbe en vloed,
De tijd ontziet geen' zuil, schoon door hare oudheid heilig,
Geen tempel van arduin is voor zijn' slooping veilig:
Maar 't geen de glorie van verdienste en kunst ontving,
Verduurt, wat ook verga, der Eeuwen wenteling!
Ja, moet, regtvaardig God! dit Land nog dieper zinken...
Zelfs op zijn rookend puin zal nog verdienste blinken.

De vrouwen.
Vierde zang.

Nu nog een enk'le toon! dat ik de Vrouwen zing,
Waar zij 't eerwaardigst zijn - in dien volzaal'gen kring
Van 't stil, eenvoudig en gelukkig huislijk leven.

Wat ooit den sterveling genoegen moge geven,

Hier is 't verblijf der rust, de zetel van de vreugd,
De wijkplaats voor de smart, het oefenperk der deugd,
De stam, waaruit de schoonste en heerelijkste loten
Van kunde, grootheid en verdienste zijn gesproten,
De grond, waar heldenmoed en burgerdeugd op groeit,
De bron, waaruit de magt en 't heil der Volken vloeit,
De wieg van kunst en smaak, van godsvrucht, trouw en zeden,
De kiem van 't ed'le en schoon - de Hemel hier beneden.

Wie is de Godheid, die in dezen Hemel troont,
Waar deugd en zaligheid en kalme zielrust woont?
DE VROUW... die 't al bezielt en koestert door haar' stralen!

Laat mij haar' glorie thans als Gade en Moeder malen;
De waarheid leidt mijn' schreên, de ervaring licht mij voor -
Wie zulke gidsen heeft, dwaalt niet van 't regte spoor.

'k Heb d'aanleg en den aard der ed'le Vrouw bezongen,
Betooverd door haar schoon, van dankbaarheid doordrongen
Voor al de zaligheên, die zij ons smaken doet,
Vol eerbied voor de deugd, die ze in haar' boezem voedt;
De grootheid van haar' ziel mogt mijne ziel ontgloeijen,
Heur schitterend vernuft mijn hart en zinnen boeijen,
'k Heb der verdiensten van het minnenswaard Geslacht
De nederigste hulde eerbiedig toegebragt.

Dan - hoe in mijn taf'reel heur' deugd en grootheid gloorden,
Hoe haar vernuft en geest en kunst ons ook bekoorden,
Onze eerbied klimt ten top, als ze in den werkkring leeft,
Voor welken de Natuur haar hier verordend heeft,
Den stillen - achtb'ren kring van 't huisselijke leven,
Die 't al in zich bevat, wat heil deze aard' kan geven.

Wen 't Vaderland het eischt, bij 't prangen van den nood,
Met moed te zijn bezield, is roemrijk, edel, groot.

Te schitt'ren in 't gebied van wetenschap en kunsten,
Te deelen in 't genot van PHEBUS milde gunsten,
Te toov'ren op 't klavier, te zwieren in den dans,
Staat schoone Vrouwen schoon, en leent haar nieuwen glans.

Maar zich aan roem, aan kunst, aan wetenschap te wijden
Met onverzaadb'ren lust, als gade en kind'ren lijden,
't Verwaarloosd huisgezin haar toeverzigt ontbeert -
Dit voegt niet voor de Vrouw, die haren pligt waardeert.
Neen! zij zal 't huisbestuur als de eerste taak betrachten,
Den werkkring, dien Natuur haar voorschreef, heilig achten,
Zij weet: dit zet haar' glans een' ed'len luister bij;
Zij weet, dat dit haar pligt, ja haar' bestemming zij.

Natuur heeft toch in 't hart van ieder Vrouw geweven
Een' trek, om naauw vereend met eenen Man te leven.
In 's levens lente tijd, wanneer de Mensch gevoelt
Die eerste wond're kracht, die in zijne ad'ren woelt,

Die onrust, die zoo vaak zijn jeugdig hart beknelde,
Dat onbestemd gevoel, waarvan zijn boezem zwelde,
Sluipt zachtkens, ongemerkt de looze en schalke Min
Het onbewaakte hart van 't zorgloos meisjen in.
Nu voelt zij zich de rust - de kalme rust ontrooven,
Er smeult in haar een' vonk, die zij niet uit kan dooven, -
Die vonk wordt spoedig vlam, de vlam een' laaijen gloed, -
Zij wil het vuur ontvliên, hetwelk zij zelve voedt;
Zij kent haar' toestand niet, slaakt namelooze wenschen,
Neemt teêrgevoelig deel in 't lot van alle menschen,
Wil, wat slechts hulp behoeft, volijv'rig bijstand biên,
Zoude al, wat haar omringt, zoo gaarn gelukkig zien;
Ze is somber, en zij vindt in 't somb're alleen behagen,
En slijt in weemoed dus heur' jonge en schoonste dagen -
Tot dat zij in den Man, die haar, dien zij bemint,
't Geen zij vol onrust zocht, in 't eind gelukkig vindt.

Ze is Gade. Welk een' bron van reine zaligheden
En echte - zuiv're deugd ontspringt op hare treden!

Wie schetst 't aanminnig beeld, dat zij aan ons vertoont,
In wier gevoelig hart een stille zielrust woont?
Beschouw haar van nabij: iets heerlijks zult ge ontdekken;
Uwe achting, uwe liefde, uw' eerbied zal zij wekken,
Als ze in den teed'ren kring van stille huislijkheid
De zaligheid geniet en zaligheên verspreidt.

Zie, hoe ze 't voorbeeld geeft van trouw en kuische zeden;
Hoe zij haar' geest versiert met nutte kundigheden;
Zie, hoe ze, vol gevoel, met Godsvrucht is bezield,
En als een Engel voor d' ONZIENELIJKEN knielt;
Zie, hoe zij, met den nood der armen diep bewogen,
Geheel zich bezig houdt met tranen op te droogen,
Niet hooploos zucht en schreit, als zij de ellende ziet,
Maar de armoede opspoort en behoefte bijstand biedt;
Zie, hoe ze, in huishoudkunde en kookkunst fiks bedreven,
Ook daaraan de uren wijdt van haar weldadig leven,
Vlijt, orde en spaarzaamheid steeds met elkaâr vereent,
Door kiesche zind'lijkheid aan alles luister leent.

Zweeft niet de aanminnigheid op haar bekoorlijk wezen?
En is in 't helder oog niet liefde en trouw te lezen?
Die zachte goedheid, die ons inneemt en verrukt,
Blijft nog haar sieraad, als haar 't pak der jaren drukt,
Wordt meer eerwaardig, meer geduldig, meer verheven,
En opgeluisterd door de hoop op beter leven.

De Vrouw, die dus haar' pligt getrouwelijk volbrengt,
Zoo veel haar doorzigt en heur werkkring slechts gehengt;
Geene eer- geen' roemzucht kweekt, niet praalt in weidsche kringen
Maar liefde en achting oogst van hen, die haar omringen,
Die voor haar' Echtgenoot en zijn' belangen leeft,
Getrouw aan eed en pligt, steeds naar volmaking streeft, -
Heeft in mijne oogen eene oneindig hooger waarde,
Dan Staatshervormers en Beroerders van deze aarde,
Wier ijd'le droom zoo vaak de Menschheid heeft verneêrd,
Schoon hen 't misleide volk als halve Goden eert.

Wie schetst haar, als zij 'thart haars Echtvriends weet te streelen,
En telkens nieuw genot en zoeter vreugd te telen;
Steeds op verbetering - steeds op vered'ling boogt,
Door kieschheid van gevoel ook zijn gevoel verhoogt;
Als zij zijn' smaak verfijnt, verzachtende zijn' zeden,
Door d' onweêrstaanb'ren gloed van haar' bekoorlijkheden;
Den woesten toorn bedwingt, die vaak zijn gistend bloed
Ontroert, gelijk de storm den ligtbeweegb'ren vloed;
Het ziedende geweld der driften doet bedaren,
Als 't heilaanbrengend licht der Zon de onstuime baren;
Als zij de ramp gevoelt, wanneer de ramp hem treft,
Zijn' neêrgebogen geest door zoeten troost verheft,
Door scherts en vrolijkheid en opgeruimde zinnen
De droefheid en den luim gelukkig kan verwinnen?

Maar wie - wie schetst het heil, dat uit haar' boezem vliet,
Als zij een hart vol liefde aan den Geliefden biedt?

't Was liefde, die Natuur in hare borst graveerde,
Die haar gevoel verhoogde en zed'lijk schoon vermeerde;
't Is liefde, die haar aan den Een'gen eeuwig boeit,
Met stroomen van genot uit heel haar wezen vloeit;
't Is liefde, die haar hier reeds heiligt en verengelt,
Die aardsche zaligheid met Hemel - wellust mengelt;
Zij leent aan alles een' verhevene waardij,
Brengt wensch, bestemming, pligt en deugd in harmonij.

Zij schenkt bekoorlijkheid aan moeijelijke pligten,
Met haar wordt alles ligt - voor haar moet alles zwichten,
Zie, hoe de teed're Vrouw voor den Geliefden blaakt,
En werkt en zorgt en zwoegt, zijn heil het hare maakt;
Zij kent geen' and'ren wensch, dan hem steeds te behagen,
Geene and're glorie, dan zijn' liefde weg te dragen;
Zij leeft niet voor zich zelv' - zij leeft slechts voor den Man,
Gelukkig, zoo zij hem gelukkig maken kan;
Al, wat zij zelve smaakt, moet uit hem tot haar vloeijen;
Dan eerst ontgloeit haar' borst, als zij zijn' borst doet gloeijen,

Dan eerst heeft zij genot, als hij door haar geniet...
Zij is slechts zalig, om dat zij hem zalig ziet.
Dit is de zegepraal der vrouwelijke liefde!

Wat heil voor d'Echtvriend blonk, wat leed zijn' boezem griefde,
Zijn' vreugd is hare vreugd, zijn' smart is hare smart...
Zij schenkt hem alles - haar geheel beminnend hart.

ô Heil'ge, zaal'ge liefde! o onvervalschte weelde,
Die nimmer naberouw, die nimmer wroeging teelde!
ô Bron van reinheid, uit de Godheid voortgevloeid!
ô Vonk van zuiv're vlam, die 't Eng'lendom ontgloeit!
Ja! onschuld is uw' kiem, goedwilligheid uw wezen,
Begeerte is nooit in 't hart, door U bezield, gerezen; -
Neen, zuiver - zaligend is de echte liefde-gloed,
Die heerlijk uitblinkt in het vrouwelijk gemoed.

Waar wordt op de aarde een heil, zoo groot - zoo rein gevonden,
Als 't heil van Man en Vrouw, door huwlijksmin verbonden?
Ja! zalig is hij, die in dezen tooverkring,
Den kelk der vreugde van een' kuische gade ontving!
Maar ongelukkig, die in 't koel, eentoonig leven,
De vreugd bij naam slechts kent, die liefde alleen kan geven:
Hij ziet, Natuur, uw schoon - verwerpt 't geen gij hem biedt, -
Hij leeft... helaas! en smaakt het zoet van 't leven niet.

Neen! neen! er wordt geen heil zoo groot - zoo rein gevonden,
Als 't heil van Man en Vrouw, voor de eeuwigheid verbonden!

Wordt ooit de sterv'ling hier met Hemelvreugd gevleid,
Dan is het in den kring van stille huislijkheid.
Hoe kleen die kring ook zij, hoe ned'rig ook de woning,
Wie liefde's zegen oogst, ruilt nimmer met een' Koning;
Hij heeft geen' wenschen, die hij niet bevredigd vindt;
Hij draagt geen' diadeem - maar mint en wordt bemind;

Hem siert geen purper - maar hem kwellen ook geen' zorgen;
Hij praalt niet - maar hij leeft voor 't oog des nijds verborgen;
Hij viert geen schat'rend feest - maar ieder dag bereidt
Een' feestdag voor zijn hart van zoete eenstemmigheid;
Voor hem bruist geen pokaal, waarin de wellust schittert -
Maar hij drinkt ook geen' teug, door naberouw verbitterd,
Neen, ieder vreugde wordt geheiligd door de min,
En elk eenvoudig maal een gastmaal voor 't gezin.
Verbeelding toovert meê: men zweeft zelfs boven de aarde,
Elk voorval, hoe gering, verkrijgt eene ed'le waarde,
Elk voorval wordt een' bron van nieuwe zielenvreugd...
En 't leven is gewijd aan God, aan liefde en deugd.

En - nog ontbreekt er iets - 't heil is nog onvolkomen!

Wat doet het hart der Vrouw van zaal'ger toekomst droomen?
Wat is het, dat haar vleit, terwijl haar boezem hijgt?
ô Heilig voorgevoel! .. Zij wenscht, zij bloost en... zwijgt.

Haar' wenschen zijn vervuld - ze is Moeder! - Opgetogen
Van blijdschap, ziet zij nu haar' waarde als mensch verhoogen.
Ach! zoo de God der liefde onze aardsche liefde loont,
Dan is 't, als Hij den echt met lieve kind'ren kroont;
Wat heil ook hier beneên den sterveling bejegen' -
Dit is het ideaal van d' allergrootsten zegen;
De liefde zij de bron van zuiv're zaligheên,
De vrucht dier liefde smelt en Man en Vrouw tot één,
Hun wezen, bloed en ziel zijn nu niet meer gescheiden,
Het kind is beider beeld - 't bloed en de ziel van beiden!

Dan... stil! van waar die traan? .. hij is mijn kroost gewijd!
Twee bloemen, ach! verwelkt in d' eersten lentetijd!
Uw bloei was kort, maar schoon - mij eeuwig dierb're loten,
Die, uit den kuischen schoot der beste vrouw gesproten,
Verheerlijkt zijt bij God! - 'k eerbiedig zijnen wil,
In alles wijs en goed, en zwijg gelaten stil -

Gij waart de zaligheid van twee vereende harten,
Uw' dood heeft hen gegriefd met ongeneesb're smarten....
Ach! 't is me een zoet gevoel, als 't oog een traan ontvliet,
Wie vaderlijk gevoelt, misduidt dien traan mij niet.

Hoe groot ook dit gemis zij voor het ouder-harte,
Er is iets heiligs - iets verhevens in die smarte;
't Kroost te verliezen grieft met bitt're zielepijn,
Maar 't is rampzaliger, om kinderloos te zijn;
De liev'ling van mijn hart is wel voor 't hart verloren,
Doch nooit heb ik gewenscht, dat hij niet waar geboren, -
Het ouderlijk gevoel is streelend voor 't gemoed,
Het mengt in 't bitterst wee zoo menig droppel zoet!

Ja! wat ook hier beneên den sterveling bejegen',
't Bezit van kinderen is de allergrootste zegen.

Hoe hoog de waarde van de Vrouw ook rijzen moog,
Wanneer zij Moeder is, rijst zij oneindig hoog.

De naam van Bruid en Gâ klinkt lieflijk haar in de ooren,
Als zij dien uit den mond eens dierb'ren vriends mag hooren, -
Maar de achtb're Moeder-naam, die 't al in zich besluit
Wat de aarde zaligs heeft, is lieflijker geluid.
Haar aanzijn wordt vernieuwd - veredeld wordt haar wezen,
Haar' zielsverrukking is ten hoogsten top gerezen,
De liefde, die haar hart het reinst genot bereidt,
Wordt heilig - Godlijk en vloeit in de onsterflijkheid.

Ja! heerlijk is het beeld der moederlijke liefde!
Als pijn haar folterde en verscheurende angst haar griefde,
Wanneer zij 't kind, zoo lang gedragen onder 't hart,
Met onbeschrijfbaar weê, met onnagaanb're smart,
Steeds met gevaar, en vaak ten koste van haar leven,
Als 't zegel van de min heur' Echtvriend heeft gegeven,

En zich dan zalig voelt.... klinkt in dit heilig uur,
Ter glorie van de Vrouw, 't triomflied der Natuur.

Barmhartig Vader! welk een' zee van bitter lijden -
Van namelooze smart.... en welk een moed in 't strijden!
Wat Almagt is het, die dit wee verduren kon?
't Is moederliefde alleen, die alles overwon!

Ja! om een' lach van 't kind, dat aan haar' boezem dartelt,
Vergeet zij 't angstig uur, toen 't zich heeft losgesparteld;
Wanneer de moeder - melk voor 't teeder pandjen vloeit,
Klopt ook het moeder - hart, dat voor den zuig'ling gloeit;
Zij leeft geheel voor hem, stopt niet uit laffe weelde
De milde bronwel, die Natuur zoo rijk bedeelde;
Zij huurt geen' sappen, waar niet zelden gift in speelt,
't Welk vaak in lat'ren tijd de grootste jamm'ren teelt, -
Waar vreemde driften en onedel vuur in gloeijen,
Die niet uit liefde, maar alleen uit winzucht vloeijen;

Neen de ed'le Moeder wil, in spijt van koorts en pijn,
Bij 't moederlijk gevoel als Moeder zalig zijn.

Die pligten mogen dan de schoonheid al doen tanen,
De Vrouw behoeft zich niet door 't schoon een' weg te banen
Tot 't hart van haren Man. Hoe meer ze in liefde gloeit
Voor 't kroost, hoe meer zij ook den Echtvriend aan zich boeit.
Met onvermoeide zorg haar' kind'ren op te voeden,
't Gevaar te tarten, om hen voor gevaar te hoeden,
Geheel te leven voor de pligten van den echt -
Dit is het, dat de Man 't naauwst aan zijn' Gade hecht.

De roos moge op de wang, het vuur in de oogen kwijnen,
De liefde zal in 't hart met held'rer flikk'ring schijnen:
Daar elk regtschapen Man, die teederlijk bemint,
Zijn' Vrouw, als Moeder van zijn kroost, 't beminlijkst vindt.
Als zij zich bezig houdt met hare dierb're panden -
De vrucht der reinste min, de sterkste huwlijksbanden -

Eene onbestemde vreugd stil in haar' boezem sluipt,
En hoogmoed op haar kroost haar ongemerkt bekruipt,
In teêrheid wegsmelt... en zij 't hart verheft naar boven,
Om Hem, die alles schonk, voor zijne gunst te looven,
Als haar verhoogd gevoel in stille tranen vliet...
Zoo is het, dat de Man liefst zijne Gade ziet.

Neen! niets kan op deze aard' zoo veel genoegen geven,
Als 't zaligend geluk van zich te zien herleven
In kinderen, die ons de kuische sponde biedt...
ô Hemel - wellust! ik gevoel, maar schets u niet!
ô Volheid van genot! ô rijkdom van tooneelen,
Die 't hart van Man en Vrouw verheffen, roeren, streelen!

Zie de beval'ge Gade in haren kleenen kring,
Zoo innig vergenoegd met 't lot, dat zij ontving;
Hoe kalm, hoe vreedzaam - zacht is haar gelukkig leven!
Zij is van 't dierbaar kroost, dat haar bemint, omgeven.

Men dartelt, schertst en lacht - zij regelt spel en vreugd,
En strooit al spelende de zaden van de deugd.
Den Man, van 'twerk vermoeid, ontspant een' vreugd, zoo teeder,
Hij zet zich in den kring der vrolijke onschuld neder,
Vergeet de zorgen van beroep of bezigheid,
Geliefkoosd van zijn' Gade en van zijn kroost gevleid.
Nu stoeit hij met den knaap, dan moet hij iets vertellen,
't Genoegen klimt ten top, daar de uren henen snellen;
Het snapziek meisjen hoort aandachtig naar 't verhaal,
Zegt Moeder, 't geen haar treft, weêr in gebroken taal;
Het ouder knaapje, van verrukking opgetogen,
Voelt reeds het schoon der deugd en 'tvuur straalt uit zijne oogen,
Terwijl aan Moeders borst het jongste aanvallig kind,
Voltooijend dit taf'reel, zijn al' - zijn' Hemel vindt.
Zie den verrukten Man met zijne kind'ren spelen,
De vreugd, die de onschuld streelt, kan ook zijn' boezem streelen;
Hoe edel is 't gevoel, 't welk op zijn wezen blinkt!
Hoe rein 't genot, dat hij met volle teugen drinkt!
Hier heft hij 't hoofd omhoog - hier voelt hij al zijn' waarde,
Als Man, als Vader en gebiedend Heer der aarde;

't Verschiet is opgeklaard - bestemming, doel en pligt,
Wat hem eens donker scheen, wordt helder voor 't gezigt;
Hij leeft.... en met zijn' dood gaat 't leven niet verloren,
Zijn bloed vloeit in zijn kroost - hij ziet zich zelv' herboren;
Zijn boezem zwelt, - hij juicht in 't zaal'ge van zijn lot,
Fier op zijn' ed'len rang, als Schepper onder God.

De zachte - teed're Gade, aan zijne zij' gezeten,
Vertoont het beeld der rust en van een kalm geweten.
Gelijk de zilv'ren Maan zweeft aan d'azuren trans
In stille majesteit, en zich met achtb'ren glans
In 't gladgekemde meer en held're stroomen spiegelt,
Terwijl geen windjen blaast en 't vloeibaar dundoek wiegelt:
Zoo blinkt ze in zachten glans voor 't vredig huisgezin,
't Kroost kaatst dien glans terug; zij ziet haar' huwlijksmin
In stille majesteit en achtb'ren luister gloren,
En door geen' driften haar' verheven rust verstoren.

ô Heil'ge liefde en trouw, die in het huwlijk woont,
En in uw' tooverkring weldadig tot u troont
Al 't menschelijk geluk - al de aardsche zaligheden;
Voor hem, die u geniet, bloeit een bekoorlijk Eden!
Welzalig, die aan u zijn' zaligheid vertrouwt!
De grootheid van deze aarde is hier slechts klatergoud,
De glans van kroon en troon moet hier als damp verdwijnen,
Hier moet Potosi's en Golkonda's rijkdom kwijnen...
Men mint en wordt bemind, daar men den grootsten schat -
Al, wat de wereld heeft, met éénen arm omvat.

Waar dus de huwlijksmin twee harten zamen strengelt,
Zijn Man en Vrouw en kroost op de aarde reeds verengeld;
Waar dus 't vertrouwen woont, waar zoo de liefde viel,
- Ik zing het VONDEL na - smolt liefde ziel met ziel,
Smolt liefde hart met hart voor de eeuwigheid te gader,
En geene liefde komt Gods Vaderliefde nader.

* * *

Wordt dus de Vrouw als Gade eerwaardig in ons oog,
Wanneer zij Moeder is rijst zij oneindig hoog.
Hoe edel blinkt zij niet! hoe heerlijk prijkt haar' waarde!
Zij is Gods meesterstuk, een pronkbeeld hier op aarde;
Verheven is de deugd, die in haar' boezem gloort,
En 't zaligste genot vloeit uit haar wezen voort -
Wie weigert nog, om haar verdienden lof te geven?

Men zeg niet: ‘deze lof is al te ver gedreven;
De dichter is misleid, daar hem de schijn bedroog,
Hij zag de vlekken niet - de glans verblindde 't oog.’

Neen! ik misleid mij niet! ik heb de Vrouw bezongen,
Zoo als Natuur haar schiep - door driften niet verwrongen.
Ik ijs, als zij, van aard zoo teêr, zoo goed, zoo zacht,
In wreedheid is verhard en met de ellende lacht;

'k Gruw van Bacchanten en heur' schand'lijke euveldaden,
'k Verfoei de FULVIA's, met eeuw'gen vloek beladen; -
Ontroering grijpt mij aan, als zij in menschenbloed
Wellustig plassen en haar' moordzucht razend woedt;
Een NERO doet mijn hart voor 't menschlijk harte beven...,
Maar wordt die wreedheid door een' vrouwen hand bedreven, -
Woedt een' POPPAEA - dan, dan krimpt mij 't hart in één,
Daar zij een' Furie werd, wier aanleg Godlijk scheen.

Doch moet het schoon Geslacht in onze schatting dalen,
Om dat ontaarden van het spoor der rede dwalen?
Verliest de mensch zijn' rang, als 's Hoogsten evenbeeld,
Om dat een aterling zweemt naar der duiv'len teelt?
Is 't Godlijk schoone der Natuur niets waard te schatten,
Om dat er planten zijn, die doodlijk gift bevatten?
Prijkt 't schitt'rend Starrenheer met minder majesteit,
Om dat een dwaallicht soms den reiziger misleidt?
Neen! 't zwart der boosheid moet den glans der deugd verhoogen,
Gelijk de donk're nacht het licht der Hemel - bogen.

Het wreede - afschuwelijke in een' DOMITIAAN
Verheft den besten Vorst - den edelen TRAJAAN;
En een' DOMITIA, in schand'lijke ontucht zinkend,
Versiert PLOTINA's deugd, in schoonen luister blinkend.
Eene enk'le zink' - de Seks' blijft onzen eerbied waard...
Hier ligt haar' lofspraak in: de slechten zijn *ontaard.*

'k Walg van de Schoone, die haar hart te zeer verteedert,
En hare waarde door gevoeligheid vernedert,
Onvatbaar, daar zij zucht en eeuwig smacht en schreit,
Voor ed'le daden, deugd en voor menschlievendheid.
Zij dwaalt en klaagt haar' nood aan veld en beemd en boomen,
Zoekt koeling voor haar' brand bij frissche bron en stroomen;
Het murm'len van de beek is in haar oor muzijk,
Gevoelig zweeft zij rond in 't bloem - en plantenrijk,
Vermengt de paarlen, uit haar' brandende oogjes zinkend,
Met paarlen van den dauw, op rozen - blaadjes blinkend,
Wordt teeder, als ze een' bloem, verlaten - eenzaam ziet,
En ach! haar hart vergeet 't vergeetmijnietjen niet.

Zij zucht een droevig lied, den weêrklank van haar' smarte,
De treur'ge toonen zijn akkoorden voor haar harte
En zoete melodij - zij kent der vog'len taal,
Kwijnt met den tortel en klaagt met den nachtegaal;
Zij ziet de ramp eens Vriends... troost hem met koele reden,
En valt in onmagt, als ze een wormpjen heeft vertreden;
Doolt op een kerkhof, roept de teed're - kuische Maan
Vaak om vertroosting en om medelijden aan; -
't Gevoel klimt hooger - ja! het dreigt haar te verslinden,
Zij zoekt, zij hijgt naar rust, doch kan die nergens vinden, -
En zwijmt, daar zij heur hart niet meer verteed'ren kan,
Gevoelloos van gevoel, ... in de armen van een' Man.

Deez' toestand is een' ziekte, en waard' ons medelijden;
De koorts heeft uitgewoed, dank zij den geest der tijden!

Neen! ik misleid mij niet - 't smart mij, te moeten zien,
Dat Vrouwen offers aan de schand'lijkste ontucht biên,

Dat ik in 't zachte hart de driften zie regeren,
Met een gekroonde hoer ANTONIUS boeleren,
Dat zelfs een CESAR aan dien wulpschen boezem zinkt
En weelde's zwijmelkelk met woeste teugen drinkt;
Dat Rome, in slavernij, verzwakt door laffe weelde,
Geen' telg van CATO meer, maar MESSALINA's teelde,
Het grootsche Staatsbestuur aan geile lonken hing,
De deugd, en Rome zelfs met haar, te gronde ging.

Maar kan het wel tot schand' van ed'le Vrouwen strekken,
Dat PHRIJNE's, wulpsch van aard, heur' adeldom bevlekken?
Neen! de eigen drift, waardoor SOPHRONIA bezwijkt,
Veredelt LUCIA, wier deugd in luister prijkt.
Was niet den mensch gevoel en lust en bloed gegeven,
Wat glorie zou het zijn, om zed'lijk - kuisch te leven?
Ja, deugd is altijd strijd, en zij heeft meer waardij,
Wanneer de strijdende zwak en verleidlijk zij.
De Algoedheid heeft de Vrouw begaafd met rede en zinnen,
Op dat zij struikelen - maar ook kon overwinnen.

Zij, die verwint, is waard, dat elk haar de eerkroon biê,
Zij, die bezwijkt, dat elk meêwarig op haar zie:
Gewis! 't betaamt den Man, dat hij met vriendlijke oogen
De zwakke Vrouw aanschouwt, zoo vaak door hem bedrogen.
Of is de Man het niet, die de onschuld streelt en vleit,
Haar hand en hart belooft... en ach! te snood misleidt,
Die zich voor God niet schaamt, haar eeuwig trouw te zweren,
En 't duivelsch opzet voedt, om schand'lijk haar te onteeren,
Die in het woest genot de Vrouw een' Engel noemt,
En, na gekoelden lust, tot een' boeleerster doemt?

Zij, die dus valt, vindt in oneindig reiner Oogen,
Dan die van menschen, ligt genade en mededoogen:
Maar wee den booswicht, die de onteerde Vrouw veracht,
Met hare ellende spot en met heur' tranen lacht!

'k Roem onze zeden niet: maar 'k wil niet heesch mij schreeuwen
Tot schande van onze Eeuw - tot lof der vorige Eeuwen;

'k Erken en zie met smart, dat ook in onzen tijd
Zoo menig LAIS zich aan vuigen wellust wijdt;
'k Erken en zie met smart, dat dartele AGRIPPIJNEN
De bloem der onschuld, naauw ontloken, doen verdwijnen;
'k Erken, dat menigeen, in schijn beschaafd - verlicht,
Voor de ontucht tempels bouwt op 't puin van deugd en pligt;
'k Erken de losheid in beginselen en zeden,
'k Weet, hoe ligtzinnigheid wordt openlijk beleden,
Hoe sporelooze weelde en doovend zingenot
Den mensch zoo diep verlaagt, dat hij met onschuld spot.

Maar is de mensch volmaakt reeds in dit zinlijk leven?
Luidt niet het hoog Gebod, om naar de deugd te *streven?*
Volmaakbaar is hij en neemt toe in zed'lijk schoon,
Doch eerst in de Eeuwigheid siert hem de zegekroon.
Zoo lang de Wereld het genot betoov'rend schildert,
Zoo lang verleiding het verleidlijk hart verwildert,
Zoo lang de wellust-stroom voor 't oog bekoorlijk vliet,
Bedwelmend zinvermaak aan 't zinlijk wezen biedt,

Moet ook de sterveling een glibb'rig pad betreden,
Wordt vaak van 't spoor geleid door valsche aanloklijkheden,
En merkt, als op zijn' weg geen enk'le lichtstraal blinkt,
Dat hij is afgedwaald en in een' draaikolk zinkt.

Zoo was 't - zoo is het nog - zoo zal het altijd blijven!
't Gevaar verzacht ik niet - 'k wil 't ook niet overdrijven:
Wie 't oude alleen verheft en alles laakbaar vindt,
Wat hem zijn leeftijd biedt - is op zijn' beurt verblind.

'k Erken: de Menschheid is in menschen diep verbasterd...
Maar God! hoe vele zijn niet schandelijk belasterd!
Ik ken - en 'k roem er op - zoo menig ed'le vrouw,
Die teeder is in liefde en rein in huwlijkstrouw;
Die voor de deugd alleen haar' schoone borst voelt zwoegen,
En zaal'ge zielrust vindt in huisselijk genoegen;
Die alles - *alles* is voor haren Echtgenoot,
Die hem een vlekloos hart, vol heil'ge liefde bood,

Dat hart steeds zuiver houdt - en op wier deugdzaam leven
Het minste smetjen van verdenking niet wil kleven.

ô Gij, van uwen kring het sieraad en de vreugd!
Blonk niet uw' zedigheid nog schooner, dan uw' deugd,
Uw' naam zou met uw' roem mijn' zangen ook versieren:
Doch - even als de beek, wier golfjes ned'rig zwieren,
Beschaduwd door 't geboomt, met bloem en struik bedekt,
Bescheiden zich aan 't oog des wandelaars onttrekt, -
Zoo vloeit uw leven heen - gij moogt verborgen gloren,
En u te noemen, is uw' zaal'ge rust te storen.

Ik ken zoo menig Maagd, wier onschuld Godlijk prijkt,
Die voor 't Sirenen lied, hoe zoet ook, niet bezwijkt,
Die - zuiver als de bloem, waarop geen oog ooit staarde,
En uit wier frisschen kelk geen' bij nog honig gaarde;
Als dauw, die aan Auroor's rooskleur'ge ving'ren gloeit;
Als de eerste drop der bron, wen ze uit haar' oorsprong vloeit -

De eer 't dierbaarst kleinood acht, meer waardig, dan haar leven,
En alles, wat zij heeft, eens vlekkeloos zal geven
Aan hem, die haar verdient, wier deugden zij waardeert,
Die de onschuld heilig houdt en in de Vrouw vereert.

Voor zulken klinkt mijn lied - haar wijde ik mijne toonen!
Wee hem, die zijn vernuft scherpt om hare eer te honen,
Wiens hart 't geloof ontzonk aan vrouwelijke deugd!
Voor hem bloeit op deze aard' geen' schuldelooze vreugd.
Neen! niets - niets is in staat, mij dit geloof te ontrooven,
't Verschaft een' zaligheid, die alles streeft te boven:
Ja, deugd en onschuld zijn in 't hart der Vrouw gegrift -
Wie haar miskent, veracht des Scheppers eêlste gift.

En Gij, in wie zij prijkt, de glorie dezer Zangen!
Wilt mijne hulde met goedgunstigheid ontvangen!

'k Heb uw' voortreflijkheid - uw' luister afgemaald
Naar 't licht, waarmeê de God der Dichtkunst mij bestraalt,
En zong ik al - te - met uw' lof op lage toonen,
Gij zult om 't edel doel de zwakke kunst verschoonen:
Ik vrees uw oordeel niet, schoon ik 't eerbiedig wacht -
Waar Gij de vierschaar spant, daar valt het vonnis zacht.

* * *

Verbeteringen.

Voor reg. 4 op bladz. 8 leze men:
Zij kunnen nimmer, dus gedoemd, uw' ruwe zeden
En op bladz. 4 reg. 12,
in plaats van *jeugdig* - *lagchend.*